Kőszeg, 19[illegible] jus hó 29-én 52. évfolyam 22. szám

Magyar Nemzeti Muzeum Budapest VIII.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

1532 JUBILEUMI SZÁMA 1932

ELŐFIZETÉSI ÁR egynegyed évre:
Helyben házhoz szállitva 1·60 Pengő
Vidékre póstán 2·— Pengő
Külföldre egy évre 3 dollár

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő: vitéz Szabadvary Ferenc Vásártér 13. Telefonszám 4.

Kiadótulajdonos: Rónai Frigyes Várkör 39. sz. Telefonszám 23.

Hirdetések millimétersoranként 6 fillér
Hirdetések dija előre fizetendő
Nyilttér sora 40 fillér
Szövegközötti reklámhir sora 20 fillér.

Üdv az államfőnek!

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország Kormányzója ma harmadszor tiszteli meg városunkat magas látogatásával.

Először 1919 szeptember 22-én volt itt, közvetlen fővezérré történt megválasztása után. E lap volt azon kivételes helyzetben, hogy elsőnek közölhette az örvendetes, az egész nemzetben megelégedést és bizalmat keltett hirt. A katonai helyőrséget tekintette meg. A városházán a polgárság üdvözlését fogadta. Hosszabb feltünést keltő beszéddel válaszolt.

Másodszor 1922. december hó 13-án, ugyancsak a helyőrség megtekintésére jött és ekkor is szivesen fogadta a város képviselőtestületének üdvözlését.

Ma harmadszor köszönthetjük Ő Főméltóságát városunkban. Ezuttal a 400 évvel ezelőtti török ostromban és az 1914—18. világháboruban elesettek emlékére épült Hősikapu, valamint a most elkészült gyönyörü „Jurisich" tiszti üdülőtelep felavatása alkalmából.

Szivünkben hűséges szeretettel, agyunkban a hála soha el nem muló meleg érzésével, immár 12 évi bölcs kormányzása iránti mélységes hódolattal köszöntjük azzal a forró lelkesedéssel és hűséges ragaszkodással, mely az első magyar polgárt megilleti. —

Nincsen oka ma a magyarnak ünnepelni, midőn a világ minden nemzetének, de főleg a magyar nemzetnek annyi a bánata a gazdasági válságok feletti állandó aggodalmak miatt; — Kőszeg ennek folyamányaképen szintén megérzi, talán még sulyosabban az idők vad járását.

S mi mégis ünnepelünk! Ami szivünk mégis örömre gyullad! A mi keblünket mégis a lelkesedés árja járja át. Nem engedjük, nem türjük, hogy a mostoha sors felett elcsüggedjünk! Amit egy nagy, hatalmas nemzet a történelem tanusága szerint annyiszor elszenvedni volt kénytelen, azt a város polgárságának is el kell birnia! Kitartással és reménykedéssel! Ugy, amint azt már 1919-ben nekünk mondotta.

S hogyne ünnepelnénk akkor, midőn az ország fenkölt Kormányzójának városunk iránti kitüntető érdeklődése a mai napon nemcsak egy ország, egy világ eseményszínhelyévé tesz, — midőn elfogadva egy történelmi jelentőségü 400 éves évforduló ünneplésének fővédnökségét, világköztisztelt magas személyével a közérdeklődést kelti fel irántunk és jubiláris esztendőknek ezzel adja meg napsugaras fényét és maradandó emlékét. Ez az, ami bennünket a legmélyebb hálára kötelez, —ez az, ami bennünk megerősiti a jobb kor jövevetelének reményét.

Lelkünk mélyéből köszöntjük a Gondviselés által a magyarok uj honfoglalására predesztinált államfőt! Az ő bölcsesége, az ő éleslátása, az ő atyai jósága felénk forditotta szemét. Ha az ő szeme rajtunk, akkor országvilág szeme figyel fel reánk és mi bizva bizhatunk sorsunk jobbrafordulásában, becsületes törekvéseink elérésében.

A Mindenható adta Őt a magyaroknak. Éltesse sokáig, hogy történelmi hivatását betölthesse.

Ma minden kőszegi polgár magas fővédnöke iránti hálatelt szivvel küldi fohászát a Királyok Királyához:

Éljen vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország Kormányzója!

Kőszegi József, nyug. rendőrkapitány

Egyes szám ára 24 fillér.

Kőszeg ünnepére.

Irta: gróf Apponyi Albert.

Genf, 1932. május 23.

Igaz örömmel, sőt lelkesedéssel, vállalkoztam az ünnep rendezőinek felkérése folytán arra, hogy a hazai történetnek azt a dicső tényét, mely Kőszeg nevéhez füződik, szónoklat keretében méltányoljam. E tény hősei, Jurisich Miklóssal élükön, e város polgárai elődei voltak, eredménye pedig talán döntően folyt be a nyugati kereszténység sorsának kialakulására; kitüntetésnek tartottam volna tehát a tevékeny részvételt az emlékezésnek szentelt ünnepélyen.

Sajnos azonban az ország szolgálata éppen most más kötelességet rótt reám, amely alól nem szabad magamat kivonnom: és igy csak a távolból küldött üdvözlettel vehetek részt Kőszeg városának országra szóló ünnepében; ha pedig azt országra szólónak nevezem, ugy ezzel inkább kevesebbet mondok kelleténél, mint sem többet.

Hazánknak az a dicső történelmi hivatása, hogy a nyugati keresztény kultura védbástyája legyen. 400 év előtt néhány sorsdöntő napon Kőszeg hősies ellenállásába sürüsödött; ha Kőszeg akkor nem állitja meg a Bécs felé törő ottomán hadakat, ha Bécsnek akkor kell ostromot kiállani, amikor az ellenállásra kevésbé volt felkészülve és szövetségi támogatással nem rendelkezett, ha Bécs ennek folytán elesik és ezzel a római szent birodalomnak, a nyugati kereszténység hatalma, szimbolumának tekintélye megtörik: valóban kiszámithatlan következmények állhattak volna elő. Még több nyugati területre és népre nehezedtek volna a pusztulásnak és szenvedésnek olyan esztendői, mint amilyeneket akkor szegény hazánknak kellett elviselnie; a hatalmi viszonyoknak olyan eltolódása következhetett volna be, mely esetleg egészen uj irányba tereli földrészünknek politikai és társadalmi fejlődését; hazánk felszabadulásának időpontja pedig mindenesetre eltolódik ki nem számitható évekkel. Mindezt elhárította a világtól az a hősi csapat, mely egy jelentéktelennek látszó stratégiai akadály legyőzését biztosította meg, egy világverő hadseregnek szemben. Szinte rejtély, hogy ez miként sikerülhetett. Bizonyára az Isteni gondviselést kell elsősorban érte áldanunk; de e gondviselés emberi eszközeinek emlékét el nem muló dicsőség fénye veszi körül: hősi teljesitményük szimbolummá emelte Kőszeg városa nevét.

És legyen valóban szimbolum. Akkor is Csonkamagyarországon éltek elődeink és az akkori csonka ország fiainak szivós elhatározása s ez elhatározásnak dicső ténye készitették elő a feltámadást; most más alakot ölt az ellentállás és más képet mutatnak a feltámadás eszközei; de az alap: a nemzeti erény, lényegében csak ugyanaz lehet. A mai rettenetes viszonyoknak hősiesen eltürése, csüggedés és társadalmi bomlás nélkül, alig kiván kevesebb hősiességet, mint egy külső ellenség visszaverése; s nem kevesebb szivósságot fog igényelni a nagy belső ujjáépités munkája sem, amikor — reméljük nemsokára, — bekövetkezik annak ideje. Legyünk mi is és akkor méltó utódai a Jurisichok képének; gondoljunk reájuk, nemcsak kegyeletes visszaemlékezéssel, de ilyen szent elhatározással is.

Isten hozott.

Irta: Kincs István
Kőszeg város apátplébánosa.

Lobogó zászlódiszbeöltözötten köszönti Kőszeg szab. kir. város kedves vendégeit, akik ünnepelni jöttetek mi közénk; mert amit négyszáz évvel ezelőtt maroknyi, mintegy kilencszáz polgár dacos hősiessége irt föl városunk zivataros multjának egy már majdnem fakulásnak indult lapjára, azt ünneppé avatja a mi polgári önérzetünk és magyar nemzeti büszkeségünk.

Mert Kőszeg igénytelen vára alatt torpant meg első izben a félholdnak mindent elsöpréssel fenyegető félelmetes hatalma: a város négyszáz elesett hősének kiontott vérével váltotta meg Nyugat Kulturáját, hogy abba bele ne tudjon gázolni a nagy Szulejmán serege. S ha mindezért ugyanaz a Nyugat, akarom mondani Európa, nekünk Trianonnal fizetett: minket gázolt le és tett szegény hazánkkal együtt megtépett koldusokká, azért kétszeres kötelességünk visszaszállnunk a daliás mult nagy hőseinek sirdombjaihoz, hogy ünnepünk keretében tetemre hivjuk az egész világnak lassan már ébredező lelkiismeretét.

Ismeritek a torzók sorsát: valamikor ékes szobrok voltak, de barbár kezek egymásután vertek le győzelmi mámorukban minden tagjukat. Ilyen torzó ma a mi városunk is. Polgárságunk lassan belepusztul a mindennapi kenyérért vivott meddő küzdelembe, hiszen omlik körülöttünk minden: szorosan a mi nyakunkra fonták az uj országhatárt: idegravitáló községeinket elcsatolták; járási székhelyünket leépitették; kórházunkat, mely 99 év óta szolgálta városunk közegészségügyét, most kell becsuknunk; tanoncotthonunkat ugyancsak most bontogatja a Népjóléti — és viszik-hordják tőlünk a hivatalokat nyakrafőre, mikor Kőszeget éppen a kulturáért hozott nagy áldozatai juttatták a tönk szélére. De ne folytassuk! Mert a végén még a régi gladiátorok keserü szarkazmusával kellene fölkiáltanunk:

„Ave Caesar! — Morituri te salutant."

És mi mégsem akarunk panaszkodni: a koldusok szokása, hogy az ünnepek emelkedett hangulatát disszonáns hangokkal felverjék. Mi adni szeretnénk, adni abból, amit sem barát, sem ellenség el nem vehetett tőlünk; adni a glóriás multunkból s e szerető szivünkből. Gazdagok vagyunk, gazdagnak érezzük magunkat, mikor örömteli szerető szivvel köszönthetünk mindenkit és azt a szeretetet terithetjük palmaágak alakjában érkező vendégeink elé. Igy köszöntjük országunk felelős vezető nagyjait, akik több teherrel a vállukon járják a magyar Kálváriát, mint amennyit az Úr a mi osztályrészünkül kiutalt, hiszen nem egy város, hanem az egész ország gondjával, panaszával és sóhajával megrakottan törtetnek a magasok felé, hova a mi jubileumi emlékmüvünk feltörő orma utal.

A Hősök Kapuja homlokzatán a Kálvária Golgotája köszönti vendégeinket: ez a kép diszitette a régi vártorony déli homlokzatát; Kőszeg polgárai ugyanis a zivataros mult küzdelmes éveiben a legnagyobb áldozat jelképét festették erődjük falára, mintha csak azt akarták volna szimbolizálni vele, hogy nincs szebb polgárerényük a városuk és hazájukért fölajánlt áldozatos életnél. Áldozat volt az imájuk, a munkájuk, a lemondásuk, a szenvedésük és a legfőbb áldozat a hősi halláluk az ostromolt vár omladozó sáncainál. S ha mindebből kijutott a kőszegi polgároknak a multban, ugyanaz a Golgota maradt a mi életünk szimboluma a jelenben is. De a Kálvária két ezer év óta nemcsak a szenvedés és elbukás személyesitője, hanem a győzelem és föltámadásnak virágokat átfogó harsonája is.

A mi ünnepünk pedig ezt a győzelmet, a föltámadásnak ezt a biztos zálogát akarja glorifikálni. Azért köszöntünk ujra meleg szeretettel mindnyájatokat, akik eljöttetek ebben a hitben és reménységben velünk összeforrva ünnepet ülni. Isten hozott!

Kőszeg nagy esztendeje.

Irta: **dr. Tarányi Ferenc** főispán.

Valamikor régen egy közmondást olvastam, ugy emlékezem angol nyelven, hogy aki harcol és gyáván megfut az éljen, hogy megegyszer kelljen harcolnia. Megálltam gondolataimban egy pillanatra, hogy látszólag minő kedvező, kényelmes, de alapjában mégis bizonytalan életet juttatott a sors annak a nemzetnek osztályrészül, amelyik ezzel az intelemmel fordul polgáraihoz.

Es milyen homlokegyenest ellenkező ezzel a magyar sors, hol a véres kard hüvelyében sohasem rozsdásodhatott, hol nem egyszer három generáció egyidőben vérzett egy ideáért, hol a béke áldása csak erőgyüjtés volt mindenkor ujabb harcokra, és ahol Augsburgtól Satanovig inkább fejjel mentünk a falnak, de gyáván soha meg nem futottunk.

Minden magyar embernek több mint egy ezredév óta élni azért kell, hogy ujra és ujra harcolhasson. Harcban állunk most is mindnyájan szűkös kis otthonunkban, mint Európának egyik legkisebb nemzete, annyi vér és annyi dicsőség után, egyrészt a mindennapi kenyérért, másrészt nemzetünk sajátosságainak, mint életerőnk forrásának megmenthetéseért, hogy Istent kérve teljes erőinkben, teljes nagyságunkban kibontakozhassuk.

Ennek a harcnak egyik mozzanata Kőszeg jubiláris esztendeje és annak különböző ünnepei is. Mert nem veszhet el az az ország és nem sorvadhat el az a város, amelyben még a romok a műemlékek, de mondhatnám még utcáinak látszólag idejét multa kövezete is, nem az elmaradottságot, nem a szegénységet jelképezi, amely akadályozza azt, hogy a korral lépést tarthasson, hanem épen ellenkezőleg irott kő itt mindenegyes épület, vagy intézmény, templom, iskola és muzeum, hogy „ugy lesz minden, ahogy volt" Isten rendelése, a természet örök törvénye s a magyar nemzet vitális ereje folytán.

Huszonkilencedikén nagy városi élet zajától válnak ismét hangossá a néptelen és csendes utcái. Magyarország Kormányzója, vitéz nagybányai Horthy Miklós Őfőméltósága, egyházi főméltóságok, a m. kir. kormány tagjai és külföldi követek, ezzel a tudattal érkeznek körünkbe s ezzel az érzéssel fogadjuk őket és áldozunk mindnyájan multnak, a jobb jövő biztos tudatában.

Gróf Apponyi Albert üzenete.

Gróf Apponyi Albert Genfből küldötte be cikkét lapunk felelős szerkesztőjének a következő kedves kiséretében: „Ha már nem lehetek magam jelen a lélekemelő ünnepélyen, örömmel küldöm legalább a mellékelt tiszta szivből fakadó üdvözletem. Folyjon le az ünnep méltóan azok emlékéhez, akikről megemlékezünk, akiknek nyomdokában járni akarunk.

vitéz jákfai GÖMBÖS GYULA honvedelmi miniszter Kőszeg diszpolgára.

Irta: vitéz Szabadváry Ferenc.

Kőszeg város képviselőtestületének diszközgyülése tegnap választotta meg vitéz jákfai Gömbös Gyula honvédelmi minisztert a jubileumi év ünnepségeinek védnökét egyhangu lelkesedéssel a város diszpolgárává.

Őszintén feltárhatjuk, hogy Kőszeg városa ezideig nem igen dicsekedhetett azzal, hogy tulságosan elkényeztettek volna bennünket az egyes miniszteriumokban. Annál kitüntetőbb, annál jobban esik a város polgárságának az az igazi nagy segitség és támogatás, amelyben a Honvédelmi Miniszter részesiti állandóan városunkat.

Támogatása nélkül nem lett volna semmi a jubileumi évnek méltó keretek között való megünnepléséből. Segitsége és jóindulata nélkül nem tudtunk volna előrejutni. Minden nehéz, minden megoldhatatlannak látszó kérdésben ő segitette elő a rendezőbizottságot és biztositotta az ünnepség sikerét

Ma avatják fel a tiszti üdülőt. Most még talán nem is tudjuk kellőleg értékelni és áttekinteni ez intézménynek városunkra nézve óriási jelentőségét és az idegenforgalmi propaganda szempontjából felbecsülhetetlen értékét. — Száznál több magasállásu tiszt tartózkodik már junius 3-tól kezdve állandóan a tiszti üdülőben — Magyarország honvédségének egész tisztikara — merem megkockáztatni ezen állitást — rövid néhány esztendőn belül megfordul Kőszegen. Micsoda hallatlan, óriási propaganda ez Kőszegnek, a nyaraló és üdülő városnak A tiszti üdülőt vitéz jákfai Gömbös Gyula honvédelmi miniszternek köszönhetjük, aki annak idetelepitésével váltja igazán valóra és valósitja meg a magyar Grácot. Nem lehet vitás, hogy az itt megfordult tisztek nagy százaléka vissza jön Kőszegre, ha másért nem, azért, hogy abban a csendes, kies öreg városban éljék le nyugdijas éveiket, ahol már eddig is szokatlan nagy százaléka él a katonai nyugdijasoknak. A tiszti üdülővel olyan hatalmas támogatást kapott Kőszeg a nyaraló és üdülőváros, amelynek méretei és előnyei egyenesen beláthatatlanok.

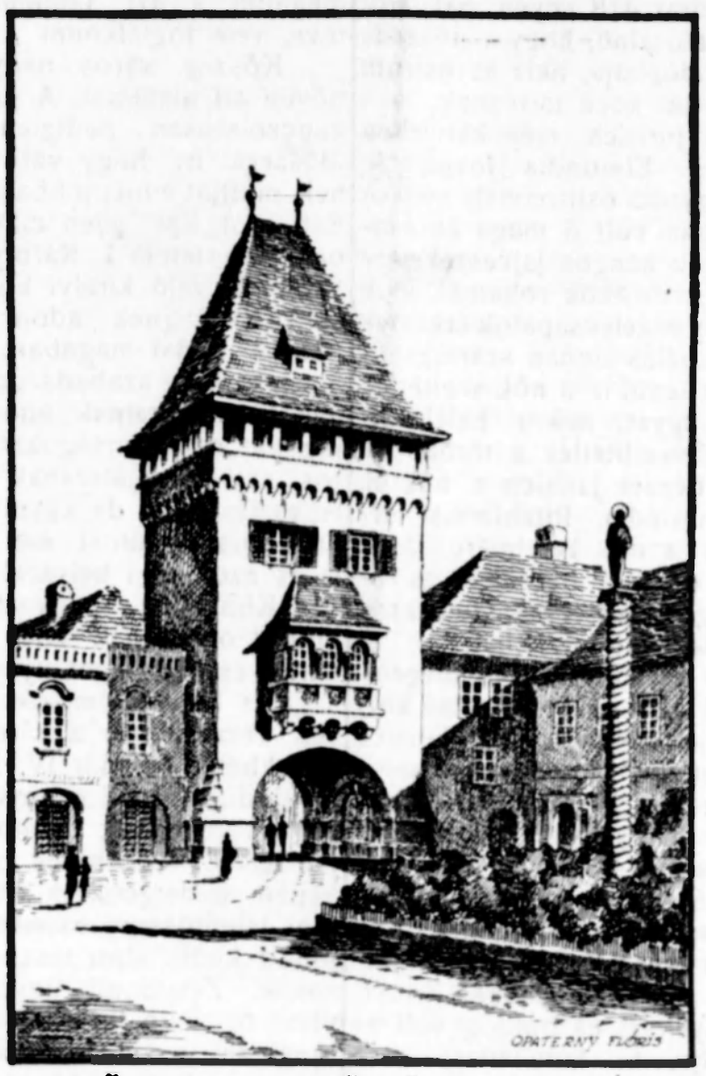

KŐSZEG. HŐSÖK KAPUJA.

Kőszeg lakósságának számarányát az itt elhelyezett katonai intézményekkel ha összehasonlitjuk, már is megállapithatjuk, igazi katonaváros vagyunk. Nincs ma az országnak még egy városa, amely aránylagosan annyi intézménnyel dicsekedhetne, mint Kőszeg. Nagy ezért a hálánk azzal szemben, akinek mindezt köszönhetjük s akit a város polgársága egyhangu lelkesedéssel és büszkén köszönt, mint a város olyan diszpolgárát, akinek támogatása, megértése és városunk iránti szeretete valósitja meg legszebb álmainkat.

Szebben nem ünnepelhettük volna meg Jurisich és hőseinek 400 éves évfordulóját, mint azzal, hogy sok katonai intézményt fogadhattunk be a jubileumi évben vendégszerető falaink közé és választhattuk meg diszpolgárává a katonák vezérét, vitéz jákfai Gömbös Gyulát.

Dunántulról indult el vitéz jákfai Gömbös Gyula. Mai élete a magyar történelem. Nemzetének jövőjéért, mindannyiunk boldogságáért elhivatottsággal küzd és mögötte felzárkózik a hivők serege. Az ő kezében nyugszik ma a nemzet fegyveres ereje, az ő kezébe van letéve szebb és boldogabb jövőnk.

Nagy disze és büszkesége városunknak uj diszpolgára, aki után városunk közönsége egységesen, tömören felsorakozva vezetése alatt megindultunk a Jurisich évben a szebb jövő, a magyar feltámadás felé.

Kőszeg ünnepére.

rta: **gróf Mikes János** m.-püspök.

Kőszeg 400 éves jubileumának mélyebb értelme is van, mint csak az, hogy ünneplünk az ünneplőkkel. Az a történelmi visszaemlékezés, amelyre a szép jubileum alkalmat ad, tele van programmal és tanulságokkal.

A 400 éves multnak nagy oktató erejét elsősorban abban látom, hogy a kőszegi hősök, akiket most kegyelettel ünneplünk, a nemzetiségi eszmén tul és afölött egy nagyobb esemény szeretetében összetalálkoztak.

A nemzetiségi különbség nem volt válaszfal a magyar és a magyar között. Szent István birodalmának különbség nélkül voltak hü tagjai magyarok, horvátok és mások. A különbségeken át egynek érezték magukat a haza szeretetében.

A kis Kőszeg ezen a példán kivül is tud nagy programmot adni minden tájról érkező vendégeinek. Az ünnepelni érkezők bizonnyal nagy élvezettel fogják végigjárni a város kedves utcáit. Gyönyörködve állanak meg az ősi hazak előtt, megszemlélik a várat, amely körül a harc dult, áhitatra gerjednek az ódon templomok megfogó művészetén és hangulatán. De ugyanekkor a város fejlődésének, energikus lenni akarásának beszédes nyomait is láthatják. Boldog hely az, ahol mult és jelen ilyen szerencsés harmóniában találkoznak. A mult ihleti a jelent a további alkotásra, a jelen pedig fejleszti a multat s nem annak lerombolásában, hanem annak fejlesztésében találja meg feladatát.

Igy a mult és a jövő egymást kölcsönösen megajándékozva gazdagságukból programmteljes emléket adnak vendégeiknek.

A kőszegi találkozás.

Irta: **Lingauer Albin**

országgyülési képviselő.

Négyszáz éve Magyarország védelmezte meg a keresztény Nyugateurópát attól, hogy ennek is meg kelljen kóstolnia a magyar-sorsot: a török jármot, a leszegényedést, a keresztény kultura elzsibbadását. Európa számára a menekülés fordulópontját Kőszeg sikeres ellenállása jelentette. Amely ellenállásban a délszláv származásu Jurisich volt a magyar ügy szövetségese és vezére.

Négyszáz évvel később a keresztény Nyugateurópa megfizetett Magyarországnak. Elindult ellene, hogy lezuzza, elszegényitse, megfossza a jólét és a kulturális előbbrejutás eszközeitől. Itt már az volt az ellenség, akiket egykor védélmeztünk. És az állott mellettünk szövetséges gyanánt, aki ellen Európát a magunk testével fedtük, — és akinek világhatalomra jutását épen a kőszegi ostrommal megakasztottuk. Ennek a legujabb legendás harcunknak magyar ember volt az egyik legbabérosabb vezére. A hős admirális, akit azóta az ország tisztelete az államfő székébe ültetett: Horthy Miklós.

Május 29-én ez a Horthy Miklós jön el Kőszegre, hogy letegye a hála és a tisztelet jeleit Kőszeg hősének, Jurisich Miklósnak az emlékezete elé.

Tanulságos jelenségek villannak elő, e tiszteletadás külsőségei mögül.

Nem az egykori hős admirális jön el Horthy Miklós személyében a másik hősnek az ünneplésére. Hanem a letiport magyarok országának az államfője jön el. A magyar nemzet egyetemének legfőbb reprezentánsa. Jeléül annak, hogy a magyar nemzetben Jurisich-tiszteletét és háláját semmivel sem kisebbitette le az a körülmény, hogy Jurisich Miklós délszláv származásu volt. A magyar gondolkozást nem tudta Jurisichtól elhidegiteni az, hogy ama nép, amely Jurisichot szülte, világháboru szörnyü gyülölet-pszichózisa közepett szintén ellenségeink táborába sodródott. Mikor tehát Horthy Kőszegen összetalálkozik Jurisich ünneplésével: azt mutatja, hogy a magyar nem gyülölködő és keserüségeit nem viszi át a felelősekről a felelőtlenekre, hanem még pillanatnyilag barátságtalan nemzet szülöttében is megbecsüli azt, aki hozzá egykor igazi barátsággal volt.

Horthy mellett ott látjuk a török nemzet követét. A törököt akkor megbecsültük, mint kemény katona-népet, vitéz ellenséget és jólelkü nációt. Ma pedig barátaink közé számitjuk, mert hiszen a török is megbecsülte legkeményebb ellenfelét, a magyart, — és szivesen lett barátjává, hogy ne kelljen ellenségeknek lenniök.

Vajjon észreveszi-e majd Nyugateurópa ennek a kőszegi Jurisich-ünnepnek ezeket a mély tanulságokat rejtő jelenségeit: Eszébe jut-e, hogy vajjon Magyarország csakugyan ezt érdemelte-e hát tőle a 400 esztenyő előtt való önfeláldozásért?

Észreveszi-e, hogy Magyarország milyen őszinte megbecsüléssel ünnepli egy keresztény hősnek az emlékét? Anélkül, hogy beleesnék abba a hibába, hogy Jurisichot magyarrá próbálná átbérmálni. Vajjon észreveszi-e a kulturájára gőgös keresztény Nyugateurópa, hogy micsoda szép gesztus az a „pogány" töröktől, hogy négyszáz esztendő mulva is van tiszteletadó főhajtása a magyar kőszegi vár és annak egykori vezére, Jurisich Miklós előtt, akik pedig főltartóztatói voltak az ő világhatalomra jutásának? Feltartóztatták, — de tiszteletreméltó és férfias eszközökkel. Karddal, nem pedig diplomáciai csalafintaságokkal. Mellel, és nem cselszövésekkel.

Vajjon észreveszi-e Európa, hogy a nyugati kereszténység megmentőjének ezen az emlékünnepén kik vannak ott és kik nincsenek ott? Észreveszi-e, hogy melyik ember-csoportoknak a lelkében igazibb a kultur-felemelkedettség, az összeférni tudás, és az egymás megbecsülése?

Ha ezt Európa észreveszi, akkor Magyarország nem hiába küldötte el jelenkorának egyik legtiszteletreméltóbb katonai hősét a diesőséges és áldozatos magyar mult egyik legnagyobb hősének az emlékünnepére. A magyarság két nagy élet-halál harcának ez a két fényes nevü katonája ezt a kőszegi találkozót nagyjelentőségü szimbolummal tölti meg. Amely egyuttal memento is az egykor megmentett keresztény Nyugateurópa számára, hogy gondolkozzék és vizsgálja meg lelkiismeretét, vajjon nem volt-e az bün, amit tizenhárom évvel ezelőtt ellenünk cselekedett?

A nők szerepe Kőszeg ostromában és háborus idők asszonytipusai.

Irta: Thiring Gusztávné — Waisbecker Irén.

Nincs nemzet, nincs ország Európában, amelynek annyi asszonyhőse volna, mint Magyarországnak. Az az élet-halálharc, amelyet e nemzetnek nem egyszer kellett vivnia a fennmaradásáért, ez az élet-halálharc tette a magyar asszonyt erőssé, bátorrá, hőssé anélkül, hogy a nőiesség, az anyaság erényeit elvesztette volna.

A törökdulás idejében a vár urnője volt a egész környék gondozója, istápolója, irányitója és ha férje nem élt vagy távol volt a vártól, ugy nem egy esetben ez az asszony vette át a védelem vezetését, néha fényes harci sikereket is elérve. Ilyen asszony volt a Kőszegen eltemetett Széchy Mária, ki romantikus sorsával jeles költőinket ihlette gyönyörű époszokra. De nála sokkal kimagaslóbb hősi alak volt Zrinyi Ilona, ki sorsának minden tragikumában megőrizte nemes, magasztos felfogását. „Csak asszonyember vagyok, — irta önmagáról — de megmertem várni ellenségemet saját váramban, Munkácson". És három esztendőn keresztül védte a várát, gondoskodva hadianyagról, élelemről, ékszereit feláldozva, de a becsületét férfias és vitéz értelemben is felfogva, soha.

Akadt ilyen asszonyhős a mi vidékünkön is: Rohoncon Batthányi Ferencné Bánffy Kata barátnőjével Nádasdy Tamásné Kanizsai Orsikával együtt, mig férjeik Erdélyben küzdöttek a törökkel, egyizben felkerekedtek háznépükkel és felkeresték a törököt Veszprémnél és ott ők, az asszonyok verték el a törököt alaposan. A férjek akkoriban meg is kivánták feleségeik részvételét küzdelmeikben igy Kata asszony férje, Batthány hadi szekereket kivánt otthon, Rohoncon, csináltatni; s mikor felesége azt válaszolta, hogy nem ért ily szekerek csináltatásához, azt irta neki férje: aki egyebet tud, azt is tudnia kell! Mert Kata asszony hires kertész, gyümölcstermelő, állattenyesztő is volt, ugy hogy hol ágyugolyókat öntetetett, fegyvereket kovácsoltatott rohonci és németujvári váraiban, de egyszersmind főzött, font és szőtt számos nevelt leánya körében.

Az a fogalom „nagyasszony", csak itt Magyarországon fejlődött ki. Nagyasszony a szó szoros értelmében volt Hunyady Jánosné. Szilágyi Erzsébet, aki lekuzdve rettenetes fajdalmai dalias szép László fiának halála után, a fogoly fiáért dolgozott és küzdött, addig, mig királyi sorsban nem látta. Mikor fel ismerte Mátyás fia genialitását, csendben visszavonult a nyilvánosságtól, minden hatalomvágyról lemondva Ilyen asszony volt Berenyiné-Kanizsay Dorottya is, aki a mohácsi vész halottait temettette el napokig és nem törte meg a szörnyű látványon. Mert a magyar asszonynak meg kellett annulnia élete takarát fenntartani a legnagyobb gyötrelmek közt is. Megemlithetjük meg Rozgonyinét is, aki férjet és királyt mentette meg gályáján. Ilyen példákon lelkesedtek a várak és városok asszonyai. Ki ne tudna az egri nőkről? És bátorságban nem maradtak el a kőszegi nők sem, bár mint névtelen hős esett el sok közülük a kőszegi ostrom alatt.

Maga Jurisich mondta el Jovius püspöknek, hogy a férfiak melle bátran, rettegés nélkül sorakoztak a küzdő asszonyok, akik ellenaknákat ástak sáncokat vetettek fel és még ott is dolgoztak és küzdöttek, ahol az ellenség benyomult a töredező falakon Sokan estek el közülük is, mondta Jurisich, de mindig volt, ki az elesett helyébe lépett. Még azok az asszonyok is, akik csak ápolással és ételkészitéssel, ételhordással foglalkoztak, még azok az asszonyok is megsebesültek és pusztultak a sürűn becsapó golyóktól. Chernel valószinüleg Istvánffy nyomán emliti, hogy a nők nehéz köveket is hurcoltak a falakhoz és azokat dobták az ostromló törökökre. Miután a kőszegi kézirat 418 egyén halálától számol be, valószinü, hogy a nőket is e számba belefoglalja, akik ez ostrom névtelen halottai közé tartoznak.

A nőkről Jurisich még két izben emlékezik meg. Elmondta Joviusnak, hogy egy nagyobb ostrommal, amikor visszavonulóban volt ő maga és csapatja is, a nők hangos jajveszékelése állitotta meg a törökök rohamát, akik azt hitték, hogy segélycsapatok érkeztek meg és e kiabálás onnan származott. Igy szinte véletlenül is a nők segitették meg Jurisich ügyét, mikor halálordi tásukkal megfélemlitették a törököket. Majd ujból beszél Jurisich a nőkről, amikor azt mondja, Ibrahimmal tárgyalva, hogy a nők kérelmére járult Ibrahim elé; de saját becsülete és katonái vitézsége miatt csak vitézekhez méltó tárgyalásokat folytathat.

Még egy asszonyról kell megemlékeznünk, ki akkor Kőszeg falai közt remegett férje sorsáért. Ez Jurisich felesége, Dersffy Potentiana, az a magyar asszony, ki Jurisich Miklóst szeretettel a magyar röghöz kötötte

Jurisich a német nyelvet nem birta megtanulni és Ferdinánddal közölte is: „Ich Niklas Jurisich kánn nit teutsch schreiben, noch lesen." Magyar barátsagot tartott a Batthányiakkal, Zrinyiekkel, Erdődyekkel és boldog volt az a magyar ilju, ki familiárisai közé került és ott nevelődött.

A fiatal Jurisich valószinűleg még magyar katonai kiképzésben részesült; hiszen akkoriban még Zenggben — szülővárosában — is magyar őrség volt. A huszárvágást magyar huszároktól tanulta és annyira szerette a magyar huszárokat, hogy Bécsbe is mindig magyar huszárok kiséretében indult Családi élete teljesen magyar lehetett Kár, hogy a kiváló család utódokat nem nevelhetett.

A kőszegi asszonyokról el lehet mondani, hogy bátorságukban, kitartásukban méltó társaik voltak vitéz férjeiknek. Az ostromolt várakban nem lehetett idegrohamokat és sirógörcsöket kapni és Kőszeg városának akkor sem éjjele, sem nappala nem volt! Ahol golyók és tüzcsóvák repültek a fa házak között, ott éber figyelemmel kellett tüzet oltani, hogy porrá ne égjen a város. A nőknek pedig inkább bátoritani, buzditani kellet férjeiket, semmint panaszokkal elsorvasztani bennük a tetteröt Ki kell még emelni, hogy a vegyes nemzetiségű lakósok közül a sok nő és gyermek közül, kik mint menekültek kerültek Kőszeg falai közé, áruló nem akadt egy sem. Pedig e jelenséggel meg Eger várában, és más várakban is meg kellett küzdeni Gondoljunk tisztelettel Kőszeg városának akkori lakosságára és fejezzük ki megbecsülésünket azzal a néhány szóval: A kötelességüket tették a városért, a hazai földért mindhalálig!

Ne küldjük leányainkat külföldre! A külföldi iskoláknál többet nyujt a budapesti BAAR-MADAS református leánynevelő intézet. Tökéletes modern nyelvi kiképzés. Internátus. Liceum. Továbbképző. Gyors- és gépiró, főző, varró tanfolyam. Buda legszebb, legegészségesebb helyén, II. ker., Lóránthy Zsuzsanna-ut 3. Teljesen modern berendezés. Olcsó árak. Kivánatra értesitőt küld az Igazgatóság.

Kőszeg szabad királyi város oklevele 1328-ból.

Irta: Jambrits Lajos polgármester.

Érdekes és tanulságos dolog egy régi város multjába bepillantást nyerni és egy-egy nevezetesebb eseménynél megállni s azt tanulmány tárgyává téve, vele foglalkonni.

Kőszeg város nagy multja, erre bőven ad alkalmat. A jubileumi évvel kapcsolatosan pediglen, egyenesen időszerű is, hogy városunkat és ennek multját minél jobban megismerjük Ezt szolgálja jelen cikkem is, melyben ismertetem I. Károly királyunknak 1328-ból való királyi kiváltság levelét, amit Kőszegnek adott és amely 17 pontot foglal magában. A kiváltság levelek, vagy szabadságok a városoknak és polgárainak adományoz olyan jogokat és kiváltságokat, melyek fontos szerepet játszanak a városi élet fejlesztésében, de egyuttal betekintést engednek a városi élet szervezetébe is és azok jogi helyzetébe is.

Királyaink, hogy az elhatalmaskodott oligarchák ellen megfelelő támaszt és segitséget nyerjenek, gazdasági és honvédelmi okokból is szivesen részesitették a városokat kiváltságokban. — Már IV. Béla királyunk meginditja az adományozások sorozatát a városoknak nyujtott szabadságleveleivel. Az Anjouk pedig különösképen dédelgetik a városokat. Közjogi jelentőségre azonban csak Zsigmond király alatt tesznek szert a városok. Zsigmond ugyanis a városok részéről jövő erkölcsi és anyagi támogatást azzal honorálja meg, hogy országrendi állást biztosit több szabad királyi városnak, vagyis megadta nekik azt a jogot, hogy követeket is küldhetnek az országgyülésbe.

Ezzel azután kialakult a háromtipusu, vagy helyesen, jogaikat és szabadságaikat tekintve, a háromféle fokozatu város: a szab. kir. város, a királyi város és mezőváros. A szabad királyi város a vármegye hatósága alól kivett, közvetlen a király hatósága alá tartozó, immunitással biró, önkormányzattal rendelkező és később követküldési joggal van felruházva. A királyi városok ugyanazon kiváltságokat élvezik, mint a szabad királyi városok, mégis azzal a különbséggel, hogy nem küldhetnek követeket az országgyülésre. A mezővárosok csak kisebb kiváltságokkal birnak és megyei vagy földesuri hatóság alá tartoznak és önkormányzatuk csak abban nyilvánul meg, hogy tisztviselőiket maguk választják.

Kőszeg városa már 1328 ban nem csak királyi, hanem egyben szabad királyi város is volt. — Ezt igazolja I Károly királynak 1328 junius 5 én kiadott szabadság levele, amit alább majd részleteiben is ismertetünk, Ezen szabadságlevél 15. pontja szó szerint mondja: „A városi mindig a királyhoz és utódaihoz tartozandónak tekinti, senkinek másnak alávetni nem engedjük, sem királyi uralmunk alól kivenni nem fogjuk stb." A szabad királyi városokat, mint emlitettem, csak később, Zsigmond uralkodása alatt kezdik felruházni követküldési joggal és Kőszeg csak 1647-ben kapja meg ezt a jogát, amit az 1649. évi t. c. is biztosit számára. Innen van az, hogy a város multjával foglalkozók csak ez időtől datálják a város királyi, ill. szabad királyi jellegét, pedig nyilvánvaló, hogy ezen rangemelést már I. Károly 1328-ban emlitett okmányában megkapta. — Kőszegnek azonban az a sors jutott osztályrészül hogy 1483-ban Ausztriába kebelezik be, ahol több mint 150 évig maradt és igy elszakadván az anyaországtól, nem is vehet részt annak állami életében. Csak mikor visszakerül, akkor kapcsolódik bele az anyaország önkormányzatába és igy lesz törvényileg is biztositva 1649-ben ujból szabad királyi jellege és követküldési joga is.

Dr. Barcza Leander kőszegi levéltáros, a kőszegi városi levéltár anyagának a rendbehozásán fáradozik, fedezte fel az 1328-as szabadságlevél teljes szövegének áttanulmányozásával a fentebb előadott tényállást. E helyen is hálásan adózunk tudományos munkásságáért.

— Mindenesetre nagyon érdekes volna a további kutatások során megállapitani azt is, hogy mikor lett Kőszeg királyi város és mikor élt a mezővárosi jogokkal. Lehet, hogy a kutató ezt is felderiti majd.

Most pedig kivonatosan bemutatok egy királyi szabadalmi levelet, éppen az 1328-ból valót, decsak pontozataiban: 1. A „Ruga" nevü adót (ajándékpénz) nem fizetik a kőszegiek. 2. Kisebb-nagyobb ügyekben, váltás ügyében is évenkint választott birájuk itéljen 3 Ha valaki el akar költözni, elmehet, csak illetményt (terragiumot) fizessen. 4. A termeles minden kepéjéből tiz denáriust tartoznak fizetni. 5. A bordézsmát mustban adhatják vagy denáriusban, de mustot tegyek hordóba. 6. A városba telepedő nemesek ugyanazt a jogot élvezik, amint, a polgárok. (A városi polgár ugyanis u. n. helyi nemes volt.) 7. Ha 12 esküdt valamely ügyben nem tud megegyezni, az ügyet a soproni polgárok birálják el. 8. Az összes kőszegi polgárok ugyanazon jogokban részesüljenek, mint a soproniak, növelve inkább azokat, nemhogy kisebbitve. 9. Ha távozik valaki a városból és házát vagy szőllejét eladja, 12 denáriust fizessen. 10. Ha 7 esküdt véleménye van 5-tel szemben, az itélet a 7 véleményével legyen befejezve. 11. Sertés tizedet sohase vessenek ki rajtuk. 12. A város adóját (civitas collecta) mindenki fizesse meg. 13. Biró és plébánost szabadon választ. 14. Felségsértés vádjára a király nem akar hallgatni, ha a polgárok a vádlottat igazolják. 15. A várost mindig a királyhoz és utódainkhoz tartozandónak tekintjük és őket senkinek másnak alávetni nem engedjük, sem királyi uralmunk alól kivenni. 16. A vásár jövedelmekből nem kell adót fizetni. 17. Most 3 évre semmi adót, vagy tartozást nem kell fizetniök.

Ime igy néz ki egy királyi szabadságlevél, vagy adomány levél. Ezt András magister fehérvári prépost, a királyi udvar helyettes kancellárja irta és látta el pecséttel. Természetesen a szabadságlevélben meg vannak emlitve az összes főurak és hivatalos személyek, valamint bevezetésben a király nevszerint összes cimeivel és indokolva van az is, hogy a királyi kegy kitüntetése, a város polgárságának érdemességére való tekintetből történik.

Magyar sors. Az egész világot megdöbbentette óceán repülőink rettenetes tragédiája. Kőszegen ha lehet még nagyobb volt a megdöbbenés, mert egyik áldozata, Bittay Gyula évekig szolgált városunkban a honvéd zászlóaljnál és a kőszegi társadalomnak igen kedves tagja volt.

Kérjük a Király-uti és Várkörön valamint a Belvárosban lévő háztulajdonosokat, aki nem tudott magának zászlót beszerezni, jelentkezzen még a szombati nap folyamán a Városházán, ahol kap kölcsönbe zászlót. Ugyanezek kérjük a háztulajdonosokat nézzenek arra is, hogy a már kitüzött zászlók rendesen kibontva és nem összecsomózva diszitsék házaikat. Minden háztulajdonost és lakót felkérünk, hogy ablakaikat diszitsék fel virágokkal, szőnyegekkel vagy egyéb diszitő tárgyakkal.

Jurisich Miklós és a kőszegi hősök.

Irta: TAUCHER GUSZTÁV.

A magyar önfeláldzó vitézség, elszántság és áldozatos honszerelem világraszóló győzelmének emlékezetére ül ma e város és Magyarország hazafias közönsége emlékünnepélyt.

Hősök előtt rakjuk le a hála és tisztelet adóját, akiket valamikor vitéz tetteikért a müvelt Nyugat énekekben és szavakban glorifikált.

Megdicsőült hősöknek szól mai kegyeletes megemlékezésünk, akiknek önfeláldozó szelleme és élniakarás ösztöne évszázadokon át élt s működött a szivekben és lelkekben és tettekre gyullasztotta Kőszeg polgárságát, hogy harc és vész és az élet ezer más viszontagsága közepette is verejtékes munkájával kiépitse anyagi és kulturális intézményeit, és ezzel e határvidék közmüvelődésének, iparának és kereskedelmének gócpontja legyen.

És a mai emlékünnep tanusága szerint a kőszegi hősök szelleme Trianon meggyötört nemzedékében is él, utmutatásaival, hagyományaival és végrendeletével. Él 400 és mulva is, a munka hőseiben és fog élni és müködni a késő utódokban is, mig magyar él e határvidéken és e városban, hogy az ismétlődő keserü magyar sors sujtó keze nyomán ismét magyar élet fakadjon a romokon.

É azért örök üdvöt nektek, hadvezérnek és közkatonáknak, megdicsőült kőszegi hősöknek, akik valamikor büszkén lobogtattátok a mohácsi romhalmaz s temető felett a győzelem zászlóját, diadalmasan forgatott kardotokat villogtattátok bemohosodott sirok, hervadt remények és tört szivek felett és rámutattatok megváltó szellemetek jegyében a mohácsi temető sirfeliratának isteni igéjére: „Feltámadunk!"

Örök hálát s hazafias kegyeletet nektek, a világháboruban elesett kőszegi hősöknek, akik ugyan más viszonyok között, de ugyanazon célért: a Haza területi épségért áldoztátok fel életeteket!

Megkoszoruzva és megdicsőülve bontakozik ki a halhatatlan sok névtelen hős sorából a nagy hadvezér, Jurisich Miklós, aki kőszegi hősi epizódjában hirt és dicsőséget szerzett valamikor a magyar névnek, amely a gyorsan feledő idő változatai között sem enyészett el. A kiváló diplomata, aki bölcs előrelátásával és a helyzet okos mérlegeléssel oly szerencses fordulatot tudott adni, a már elveszettnek látszott magyar ügynek. S végül előttünk áll a nemes emberi érzések és erkölcsi eszmék magaslatán az igazi ember, a szeretetreméltó „Nikollca", amint kortársai és katonái becézgették, aki embertársainak s különösen Kőszeg város polgárságának érdekét mindig szivén viselte.

Három ország vallotta valamikor magáénak a történelem kiváló markáns alakját. De azt hiszem, ugy érzem, mindenekelőtt a miénk, ugy amint ő is a magyar hazához és Kőszeg vár voshoz való hüségének tanujelét adta.

Itt vivta meg e város megtartásáért legnagyobb harcát és szerezte meg kőszegi nagy győzelmében a maga halhatatlanságát. E város falai látták őt délvidéki kemény harcai után visszatérni övéihez, hogy a béke és nyugalom idejét magyar felesége, született Derzsffy Potentiána és szeretett gyermekei körében tölthesse. Itt nyugossza örök álmát gyermekei mellett a Szent Jakab- vagy bencés templomban.

De a tetteiből kisugárzó megváltó szelleme él e régi patinás város változatos fordulatu, de dicsőséges multjában, alkotásaiban és intézményeiben. És adja az Ég, hogy a nemzet fiaiban és honleányeiban a Jurisics-ünnepségek alkalmával lefolyó eseményekben s az örök emlékezés kiapadhatatlan forrásánál a jövőben is bőséges életenergiát, kitartást és áldozatkészséget fakasszon a felmerülő bajok és akadályok leküzdésére, a Haza és e régi multu város dicsőséges feltámasztására.

Hej, török testvér!..

Irta: Sajó Sándor.

Hej, török testvér, megöregedtünk...
Bánhatjuk immár sok balga tettünk,
Veszitve egymást csak veszekedtünk,
Sok vesződségben sors bitangja lettünk.

Lábunk alatt nagy mult zörgő avarja,
Fejünk fölött végzet károgó varja,
Nem segit Jézus, nem segit Allah,
Hej, pedig nem voltunk nemzetek alja!

Naptalan nappalok, holdtalan esték...
Szánod-e már testvér, testvérek elestét?
Vérünk hullását cudar ebek lestek,
Szétmarcangolták országaink testét.

Panaszom pusztába kiáltom kesergőn,
Elomlón zokogva elvérzett jövendőn:
Hol vagyon, mivé lett én Uram Teremtőm,
Virágos szép kertem sudaras tölgyerdőm,

Ebgondolat már minden bú, ha késik:
Kiméltük volna egymás vetését!
Édesedtünk volna békés kötésig:
Zudultunk volna ketten együtt Bécsig!

Bécset ha ketten viharoztuk volna,
Hej, az lett volna vitézi torna!
Napkelet lelkét Zrinyinkbe oltva,
Tisza vize, itt most de másképp folyna

Késő nagy bánat, jaj nem lesz már más.
Amerre mi járunk, ott már csak a gyász
Hiába már, hogy testvérsirt nem ásnál fjár
Megástuk azt ketten, régesrég Mohácsnál.

Magunk vérit ontva sors bitangja lettünk!
Halálmadár szaldos károgva felettünk!
Sirathatjuk immár sok balga tettünk,
Hej, török testvér, nem jól cselekedtünk!

Jurisich Miklós

jellemrajza egykoru okmányok alapján

Irta: Németh Imre pápai kamarás, tanitanőképezdei igazgató

Történelmi nagyjaink apró emberi fogyatékosságát hosszu évszázadok távlatából átlag kedvezőbben itéljük meg, főleg ha nevükhöz kimagasló, honmentő események füződnek.

Büszke lehet Kőszeg városa nagy nemzeti hősére, Jurisich Miklósra, hogy az ő jellemére még 400 év mulva sem kell egy szemernyit sem hintenünk az eszményités aranyporából. Neve, jelleme ugy ment át a köztudatba, amilyennek azt a legujabb történettudomány oklevélgyüjteményéből minden elfogulatlan biráló látja.

Jelen jellemrajzi-vázlat megirásánál a Kolláry Lajos szerkesztésében 1903-ban megindult Magyarország mellektartományainak oklevéltárára, (I. kötet) majd a hires Blagay-család okmánytárára támászkodtam.

A nevezett oklevélgyüjtemény alapján Jurisich mint bátor katona, a Habsburgház rendithetetlen hive lép elénk. Őt is eléri a hires katonák, hadvezérek sorsa, fiatal éveiről, családi életéről alig tudunk meg valami biztosat.

Egy, a Tinnini káptalan előtt 1467-ben kelt birtokosztozkodási oklevél mellesleg említést tesz a bobinováci és mekynoni szomszédbirtokosok között Hottucinai (Hottuchyna) Jurisich Györgyről. Apja, vagy atyafiai ezen név viselője, eldönteni nem lehet.

Szülőföldje Zegg, a dalmát tenger partja, már évszázadok óta horvátok, velenceiek, magyarok érdekharcának ütközője, a nyugati és keleti kereszténység, majd az iszlám találkozója, igazi nagy és kis eszmék és apró emberi érdekek harcvonala, nem hiába viseli hősünk a zaklatott katonaélet velejárójának, a harcoknak, támadásnak nevét, mert jurisiš = támadás, Sturm, Jurišiti = támadni, sturmolni.

Alig lehetett (ha feltesszük, hogy 1490 táján született) 18—19 éves, mikor már Ferdinánd főherceg, a későbbi magyar király 1521-ben ugy emlegeti, mint a krajnai védelmi vonal bátor katonáját, aki Miksa császár idejében (1493—1519) mint önkéntes 8 lóval harcolt és ami igazán jellemző a főherceg pénztárára és Jurisich önzetlenségére, hogy az évek óta teljesitett katonai szolgálat még 1521-ben sőt még 1522-ben is kifizetetlen, miért az előrelátó Ferdinánd főherceg utasitást ad a laibachi helytartónak, Braunhart Erazmusnak, hogy Jurisich hátralékos zsoldját 136 frt-ot fizesse ki.

Tehát Jurisich már elég fiatalon, 18—19 éves korában belekóstolt a hadi életbe. Bizonyára a végvárak állandó és kemény katonai szolgálata nem engedett neki időt szokásos iskolai tanulmányok nyugodt elvégzésére, ezen kor humanista müveltségének elsajátitására. Noha katonai pályához szükséges bátorságon, önfeláldozáson kivül rendelkezett olyan gyakorlati ismeretekkel, melyek őt Ferdinánd számára nélkülözhetetlenné tették.

Okleveleink szerint Jurisich körülbelül 1521—22-ben, épen a legválságosabb időben a koncentrált török támadás alkalmával állott Ferdinánd szolgálatába, Ferdinánd 1522-ben mint a horvát hadszintér jó ismerőjét osztotta be Jurisichot az akkori fővezér, Salm Miklós parancsnoksága alá.

Mikor megérkezett Salm táborába, a fővezér rögtön fölismerte Jurisichban az értékes katonát, akinek személyes jótulajdonsága mellett nagy hasznát veheti a horvát terep, nyelv és nép alapos ismerete és tájékozottsága miatt. Gyakorlati katonai ismereteinek fényes tanujelét adja azon katonai intézkedéseiben, melyekkel mint a horvát hadak vezére, a fenyegetett és Mátyás halálával elhanyagolt és a törököktől 1521 óta egyre gyakrabban fenyegetett végvárak érdekében tett. Bihács, Repács, a Kulpu és Una völgyeinek megvédése volt célja. Mint katona egész lelkével szolgálta ura és a védtelen vidék népeinek érdekeit. Pedig ugyancsak nehéz helyzete volt. Hiszen a mohácsi csata után a kettős királyválasztás a régi magyar koronához huzó horvátokat is két táborba osztotta. — A régi magyarhü horvát főnök, mint a Blagayak, a Zrinyiek és Frangepánok pártállásaitól függött, hogy Horvátország János királyé vagy Ferdinándé lesz. A báni méltóság képviselői is sokszor hátráltatták Jurisich katonai terveit — mert a bánok is, mint Bathányi Ferenc karbáriai Karlovich Iván oda huztak, hol többet igértek. Folytatjuk.

Különvonat az esti órákban Kőszegről. A végrehajtó bizottság tagjainak sikerült közvetlen tárgyalásokkal, amelyen résztvettek Koránszky miniszteri tanácsos, Hirsch üzletigazgató, Lingauer Albin és vitéz Szabadváry Ferenc az utolsó órákban biztositani, hogy Kőszegről vasárnap éjjel 11 órakor külövonatot indit a Máv. és igy a Kőszegre érkezett közönség a késő éjjeli órákig Kőszegen tartózkodhatik. A reggeli különvonatok beállitását ezer és egy akadály folytán el kellett ejteni. A különvonat beállitását a végrehajtó bizottság röpcédulákon közölte a szombat délutáni órákban Vasvármegye közönségével.

Jéged, Isten, dicsérünk!

Minden évforduló, minden nagy jubileum Isten egy kegyelmének akár lelkiekben, akár természetes javakban való megnyilvánulása, vágyainknak valóra válása: Méltó dolog érte az alkotónak hálát adnunk.

Nem lehet igazi ünnepünk, igazi hála nem élhet lelkünkben, ha ünneplésünkben először nem a jó Istenre gondolunk és nem Neki mondjuk el Te Deumos érzésektől telitett lelkünknek buzgó köszönetét.

A Jurisich-jubileumhoz illő magasztos Te Deumról maga a kőszegi tradíció vagy hivő szemmel nézve az élet folyását, mintha maga az isteni Gondviselés intézkedett volna. Ő jelölte ki erre a legmegfelelőbb helyet, a legalkalkalmasabb időt és az Istenhez legméltóbb módot.

Lehet-e erre a Te Deumra alkalmasabb hely, mint a századoktól és az imádságtól legjobban megszentelt hely, Kőszeg szive, városunk drága kincse: a szent Jakab tiszteletére szentelt bencés templom. A XV. század elején már vár- és egyuttal városi templom volt, ahova Jurisich kortársai a török veszedelem idején menekültek, ahol Istenhez győzelemért imádkoztak. Ebben a templomban áitatoskodott Faludi Ferenccel az élükön az irodalomnak sok nagy alakja, itt pihen a bájos Széchi Mária, a „Murányi Vénusz", itt alussza örök álmát gyermekei társaságában maga a hős: Jurisich Miklós.

Isten jóságos kegyelme megengedte, hogy ez a történelmi emlékektől megszentelt hely, ez a legdrágább kőszegi ereklye a jubileumi szép napokra megújulhatott ünnepi, meleg szinekbe öltözködhetett. Gyönyörü bordái, mint ötszáz éven át összekulcsolt imádságos kezek üdébben, esdeklőbben emelkednek az Ég felé, pompás zárókövei megtisztulva, megfrissülve, gazdag szinekben ragyognak testi szemünk előtt, de még hivógatóbban emelik, voniák, viszik lelkünket az Agnus Dei, a Rosa Mystica és a többi, gyönyörü szimbolummal kifejezett fenséges isteni valóság felé. Több, mint félezer év mosolyog ránk, beszél hozzánk ezekről a szinte frissen vésett, isteni ihlettel faragott mestermüvekről és emelik a lelki és müvészi szépségek iránt fogékony lelket a mennyei Atya világa felé. A sokszoros festékréteg alól századokon át eltemetett szent arcok kerültek elő és mosolyognak le a magasból ugyanazon mosollyal, amellyel dédapáink dédapáira tekintettek. Ezeknek az ősöknek az imáival vannak átitatva a szent falak, ezeket az imádságokat sugározzák vissza a beszédes kövek és fonódnak össze a késői unokák imáival, hogy ezek szinte könnyebben jussanak a régóta járt, titokzatos, de biztos utakon az Isten szine elé. Lehet-e hát méltóbb helyet találni lelkünknek ünneplőbe való öltöztetésére, hálánk kiimádkozására, mint ezt a legszentebb kőszegi helyet, a kegyelemnek örökké friss forrásokban gazdag buzogó szentélyét.

Az időt is megadta a Gondviselés azoknak, akik lelekben is ünnepelni akarnak. A székházi napló már az 1830-as években arról beszél, hogy május 27-e a szentségimádásnak szokásos napja a bencés templomban. A két jubileumi nap: 28 a és 29-e elé önként adódik május 27-e, mint az Isten megkövetésének, az imádásnak, a hálaadásnak és a könyörgésnek, tehát az igazi ünneplésnek a napja. Pompás lesz mindenesetre a remekbe készült hősi kapunak avatása, gyönyörködni fogunk az ünnepi oratóriumban és a vigságot sugárzó operában megihletődik majd lelkünk, ha az ünnepi magasságokba emelő fen-

Ma, szombat este katonazene az „Elite"-kávéházban

séges zeneműnek akkordjait verík vissza a komor várfalak, de mindez az ünnepi megnyilatkozás nem lesz az igazi, ha előzően nem fürdetjük meg lelkünket a tradició adta szentségimádáson bünbánatban, imádásban, ha nem fogadunk tisztultabb, szebb egyéni életre való törekvést, hogy jobb lelkünk által jobb, szebb, tisztább legyen a köznek a társadalomnak a lelke.

Igen, a hagyományos szentség imádás legyen a jubileum legszebb nyitánya. Halljuk meg az Urnak örökké és most még hivogatóban szóló hangját: „Én vagyok az élet kenyere, aki én hozzám jön, nem éhezik, és aki én bennem hisz, sohasem szomjazik" (Ján 6. 35.)

Lelekből kell fakadnia a buzgó bünbánó megkövetésnek, az ünnepi imádásnak és hálaadásnak. A lélektő vezetve ünnepi érzéssel boruljunk le a Jurisich család kedves templomában a Legszentebb előtt, az észt meghaladó szent Valóság előtt, ahonnan az örök szeretet árad felénk: Ő töltessük lelkünket szépségbe, üdeségbe, találjuk meg jobb magunkat és a megtisztult lélekkel zengjük: Téged Isten, dicsérünk!

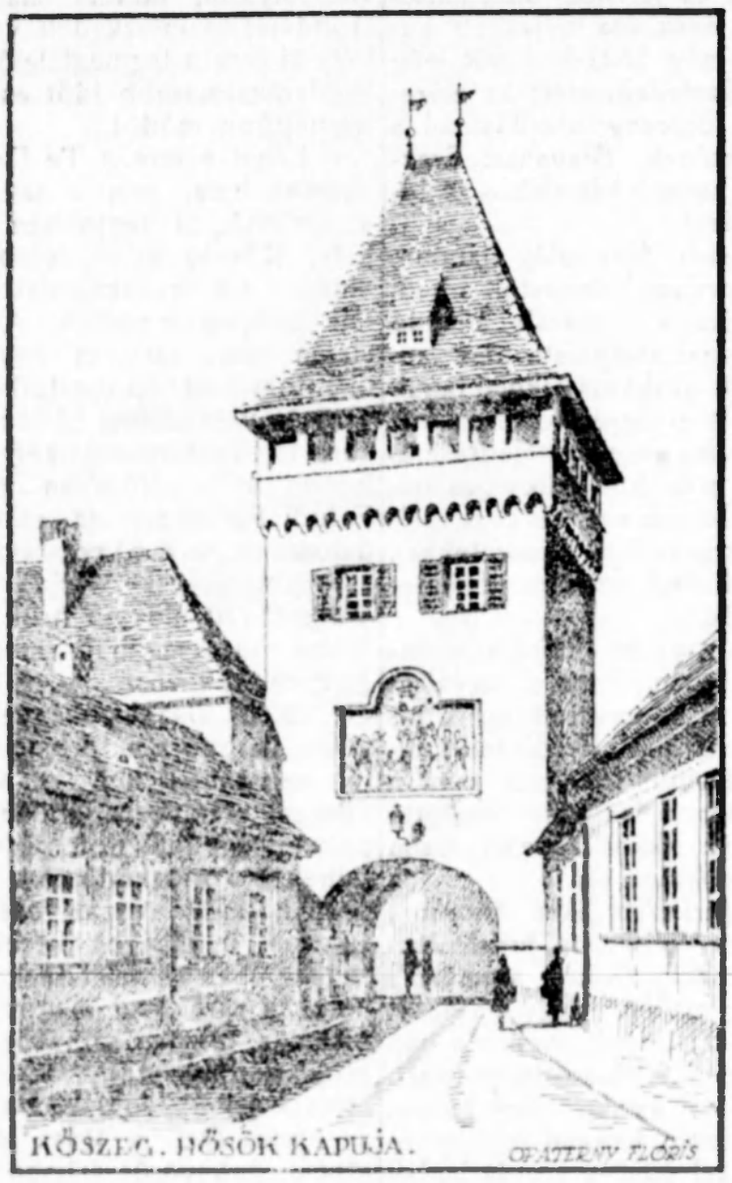

Kőszegi Hősök Kapuja.

Irta: **Palasovszky Béla főszolgabiró.**

Nyilj meg, Kapu!... Tárd meg a multat nékünk
A régi dicsőségnek utjain.
Tárulj, Kapu!... Engedd, hogy fényre kéljünk
Ez életen, mit szenved néma kin.
Engedj minket a multba visszamenni,
Hadak Utján szárnyalva boldogan,
Szemünket bizón Hadurra emelni
S hinni, hogy multunk szebb jövőt fogan.

Szent multat őrző, néma álomváros,
Kőszeg, -ma feltámad nagy éjszakád,
Életre hivja multadat halálos
Létünk küzdelmein a néma vád;
A néma vád, hogy tékozlói lettünk
Mindannak, amit multunk alkotott,
Hogy gaz nációk közé keveredtünk
S jószerencsénk csillagja elhgyaott.

Négyszáz éve Jurisich Miklós állt itt,
Váradat védve, Kőszeg, szent tusán
És győzelemre vitte katonáit
Sok kemény harc és küzdelem után.
Ugy állott Kőszeg elesett hazáján,
Mint köveiben élő tilalom,
Mint zátony a pogányok tengerárján,
Amelynek földjén szent ma mind a nyom.

Négyszáz éve!... Hej, szállnak itt az évek,
Béklyóban tart egy szörnyü uj Mohács,
Hervadnak, hullnak sáppadó remények
S az idő szörnyü balvégzet-kovács:
A magyar erőt bilincsekbe verte,
Magyarokra itt napfény nem ragyog,
A multba szállunk vissza képzeletbe,
Hogy higgyjük, lesznek itt még hajnalok.

A multba szállunk álmok szárnyán vissza,
A multunkon vértanuk állanak őrt,
Ort állanak a szenvedésen is ma
Es fényén is, mely hajdan tündökölt.
A multba száll el vágyó sóhajtásunk,
Hogy létre támadjon a küzdelem,
Hogy uj életnek utjára találjunk
Uj harcokon és uj győzelmeken.

Uj harcokon s uj győzelmeken vivjuk
Az életünknek örök szent jogát,
A szenvedőkről lefosszuk a kinjuk
Fájdalmait, e töviskoronát;
A földönfutó magyaroknak ujra
Szivébe ültetünk egy uj hitet,
Hogy nem fordul itt minden idő bura
S szent lázakon ujhodnak meg szivek!

Állj itt, Kapu, te hősök néma tornya:
Örök „Nem! Nem! Sohánkat" hirdetőn,
Azoknak, akik ma a régen-voltra
Nem adnak már a magyar őserőn;
Akiknek létét védelmezted itten,
Európának állván itt kaput,
Óvta őket őrálló magyar Isten,
Magyarok utja volt itt minden ut!

Kőszeg a világjáró angol szemeben.

Közli: BENEDICTINUS.

Kezemben van Charles Cunningham WHAT I SAW IN HUNGARY cimü könyve. Finom papiroson pompás kötésü gyönyörü képekkel diszitett könyv, pompás beszámolás a „Kelet" szépségeit kutató angolnak tollából. Tárgymutató alapján látom, hogy a mi kis határszélre dobott városunk ismertetésére öt oldalt szentelt a szerző nyilvánvaló bizonyságául annak, hogy Kőszeg megkapta az angol embernek érdekességre és szépségre szomjazó lelkét. Kőszeget annyira bájosnak találja, hogy egyenesen a régi, hangulatos városok gyöngyével a flamand Bruges szel hasonlitja össze. Aki ismeri a két várost, az tudja, hogy ég és föld különbség van a kettő között, de kitünik ez összehasonlitásból, hogy az idegen el tud merengeni Kőszegnek egészen sajátos bájain, természeti és művészi szépségein.

Van, amit a világjáró angol magyar vezetőinek magyarázatain keresztül lát, de vannak egészen egyéni, angol lelken át nézett észrevételei is.

Nagyon megtisztelő Kőszegre az a megállapitása, hogy vidéke valamiképpen igen hasonlatos Graznak és Salzburgnak fekvéséhez azzal a különbséggel, hogy Gráz és Salzburg vidéke nagyszerübb, de viszont városháttere sokkal bájosabb, mint a két hires osztrák városé. Merengésében azzal kedveskedik Kőszegnek, hogy azon helyek közé tartozik, amelyek iránt bizonyos családias melegséget érez az ember, amilyeneket a nagy világ több részében: India, New Zeeland és Skótország egyes tájain is lehet találni és amelyek szinte rokoni üdvözléssel fogadják az utast. We know each other. A Kőszegre iparkodó idegen felé is ez a köszöntés száll a hegyek aljából: Igen, mi már ismerjük egymást.

Az elragadtatás hangján emlékezik meg Jurisich nagy teljesitményéről, a „heroizmus" pompás megnyilatkozásáról, amely nemcsak Becset mentette meg, hanem mindenfelé a világon becsületet szerzett a magyar névnek. Az a török, amely lehengerelte a magyar csapatokat Mohácsnál, amely könnyü szerrel bevette Budát, amely egyik várat a másik után szerezte meg magának, megakadt Kőszegnél. Szolimán Kőszeg elestével biztosan számitott tizenhetetik nagy győzelmére, de sohasem tévedett akkorát, amikor ezt gondolta: Szolimán sohasem jutott el Bécsbe, terveit Kőszeg dicsőséges ellenállása mind meghiusitotta. Kőszeg megérdemli a „Nyugat bástyája Kelet támadása ellen" nevet.

Az egykor hires vár ma már nem lehet célja hadvezérek hóditó törekvéseinek, mert csak a mult egy bájos emléke már, amelynek tozsda vörös téglái között fenyőfák ringatják fejüket és nyárfák cirógatják az ósdi falakat lenge, finom ágacskáikkal. Az osztromnak már csak egy emléke van: a bencések házával szemben látható ágyugolyó a vár falában.

Leszámitva ezt az egyetlen egy ágyugolyót, Kőszegnek képe rendkivüli módon békés és csendes, különösen a belváros templomai előtt, amelyekben gyönyörü értékek ragadták meg lelkét és a XVI. Lajos-stilusu városháza körül. Sajnálkozással állapitja meg, hogy a két városkaput egykoron lebontották. A jól értesült angol ugy tudja, hogy az egyik kapu a női kiváncsiskodás természetnek esett áldozatul. Az egyik polgármester felesége nem hagyott békét az urának, amig le nem bontotta a régi szép kaput, csupán csak azért, hogy szalonja ablakából könnyebben láthassa az ide oda járó embereket és jobban megfigyelhesse, melyik kapun át melyik házba ki oson be.

Lelki gyönyörüséggel élvezte e térnek grafittós házait, a barokk kapuk szép vonalait, a kapuk alját, az érdekes feljárókat, lépcsőket, a hangulatos keskeny udvarokat, ahonnan az égnek csak egy keskeny kék csikját lehet látni.

Az egyik régi ház előtt valami igen kellemesen lepte meg. Pár gyermek játszott önfeledten a csendes utcán. Egy darabig nézte őket, elvezte játékukat és gyönyörködött ártatlan arcuk romlatlan, boldog vonásaiban és igy tünődött el magában: Fel nem foghatom, miért oly bájosak ezek a kőszegi gyerekek. Csak annyit mondhatok, hogy szemükben, bőrükön, ajkukon, hajukon annyi finom szin, báj van, amennyit sehol máshol nem láttam az országban.

Egy világot járt finomlelkü angol gentleman irta ezeket a nekünk hizelgő szavakat, aki az igazi jóbarátnak tokonerzésével mondja könyve előszavában, hogy nemcsak melységes szeretettel ragaszkodik Magyarországhoz, hanem szent a meggyőződése, hogy Európa boldogsága függ ennek a kis országnak a boldogulásától is.

Adja Isten, hogy jóbarati szivvel irt bájos könyve sok ujabb jóbarátot szerezzen népünknek és földünknek.

A Jurisich honvédtiszti gyógyház megtekintésére, a gyógyház vezetőségének meghivására, ezuton hivja meg a polgármester városunk képviselőtestületének tagjait e hó 29-én este 7 óra 15-re. A polgármester 7 óra után néhány perccel az üdülő főbejáratánál várja a képviselőtestületi tagokat és innen vonul be velük együtt az üdülő megtekintésére. Itt jegyezzük meg, a tisztiüdülőt a főünnepség mindkét napján este ki fogják világitani. Aki részt akar venni jelentkezzen igazolványért a polgármesteri hivatalban és ezzel jelenjen meg szerdán d. u. 5 órakor a tisztiüdülőnél.

Vendégeinkhez!

Irta: **Dr. Freyberger Jenő.**

Várunk, vendégváró, igaz szivvel. A holt betüvel is elétek megyünk. Kitárjuk a lelkünket — egészen. Nézzetek bele! Hisszük, hogy magatoknak is nagyobb lesz a hitetek és a szeretetetek.

Házaink is felvették — nagy szegénységünkben is — legszebb ruhájukat. Tetőinken lobog a trikolor, mintha a kétségeket akarná elverdesni. Virágokkal mosolygó ablakszemek tekintenek rátok. Várunk kisimult, derült homlokkal, kalmárszámítás nélkül maradt, önzetlen szeretettel, nyiltan sugárzó szemekkel, ahogyan ősi kuriáknak levendulaillatu szobáiban, muskátlis ablakok mögött várták hajdanában lelkes nagyasszonyok hires családi ünnepélyeire a kiterjedt rokonságot.

Őseink emlékének, hőseink megbecsülésének, családi ereklyéink hagyományos tiszteletének mélyen átérzett gondolatát öntöttük márványba, faragtuk kőbe, emeltük az ég felé Kőszegen a muzeumot magába fogadó hősök kapujában, amely szélesen és hatalmas erővel mutat felfelé, hogy évszázadokra hirdesse a hallhatatlan Eszme és Akarat elmulhatatlan diadalát.

A homlokzaton a tiszta müvészettel kőbemerevedett Kalvariás jelenet, a világ legnagyobb tragédiájának megrázó szoborcsoportozata, a kápolnaszerü alapfalon örökégők alatt a márványba vésett véres-aranyos mult azoknak a nevével, akiknek sirjából reánk nem az üreges sir vak komorsága, de egy mennyországra való fényesség árad. Ez az ég felé emelkedő kőbe, márványba merevedett himnusz mégis a jövőt hirdeti évszázadokra, a jó és igaz lebirhatatlan dicsőségét tanitja.

Egy vértanu nemzet mártirvárosában tanitja ez a torony, hogy soha sem lehet urrá tartósan az anyagba kapaszkodó földet és aranyat nyelő emberideál, az önzés, a hitet, kulturát, nemzetet, osztályt és családot csak egyéni önzésére kihasználó ördögember. Azt hirdetjük ezen a családi ünnepen az egész rokonságnak kőben, márványban, betüben és szóban, hogy nem az enervált bemondás, hanem a lebirhatatlan akarat, nem az alélt nemtörődömség, hanem a lüktető életerő, nem a reménytelenség lankadtsága, hanem a bizó hit, nem a jelen keserüsége, hanem a jövendő igérete, nem a megalkuvás, hanem a bátor harc visz csak előre. A halálig elszánt, kicsi és jólvezetett szervezet, de jó sereg győz a nagy tömegü rossz fölött.

Egy darabjaira széthullott, sülyedt világban, uj határok közé zuhant maradékországok letört szélén, ahol állandó, örök vártán hallgatjuk, hogyan feszül a szük határok közé préselt nemzeti és társadalmi erők világrengető tüze, hogyan sápad rémült fehérre egy-egy mélyebb vonagló robajra a rossz lelkiismeret, a csontunkig, velőnkig bennünk él a meggyőződés, a szemünk fenekére égett az eltörölhetetlen kép, amelyet tornyunk márványára, hőseink emlékére is odavéstünk, mint uj magyar szózatot, hogy csak Nagymagyarországon belül lehet számunkra hely. Nekünk is azért kell élni, dolgozni, hinni és akarni, amiért apáink, fiaink meghaltak.

Kibontottuk a zászlót, amelyen szégyenfolt soha nem esett, amelyre minden testvér, rokon, jóbarát büszke lehet. Jöjjetek testvérek, örüljetek velünk! Fogjátok meg ti is a zászló rudját és segitsetek olyan magasra emelni, hogy reménnyel nézzen fel rá minden jóbarát, de verjen bele a világ ébredő lelkiismeretének megdöbbent, riadt arcába. Győzzön végre az igazság, legyen urrá már e világon a jó, legyünk mi is méltó unokái nagy őseinknek.

Ez ünnepünk belső tartalma, ez a célja!

Akik kivül estek az uj határon, akik szivesen jöttetek volna a benneteket védő vár dicsőségének megüneplésére, akiket elzárt az ünnep szinhelyétől az a rend, amelynek alapja az erőszak uralma, az igazságtalanság diadala, nem jöhettetek össze most se velünk. De benneteket még melegebben köszönt és jobban visszavár ma is az erős vár, amelynek határain most paragrafusokból fontak áttörhetetlennek képzelt papirosfalat.

A mi ünnepünk a történelem tanitásának megelevenedése. Ezért ne is a külszint, a parádét, a látványosságot keressétek benne, az nem is mind a mienk, hanem a lelkét az ünnepélynek, mert az egészen a mienk és a tietek, ezért egyformán kedves minden vendég, aki lélekben is velünk ünnepel akármilyen rangu és rendü a határokon innen és tul.

Jubileumi iparkiállitás és vásár.

A jubileumi ünnepek alkalmával rendezett »Kiállitás és vásár« ugy méreteivel, mint nivójával méltán illeszkedik be az ünnepségek többi számaiba. A kiállitás keretében felvonuló nagy vállalatok és iparosok méltó keretek között tesznek bizonyságot termelőképességükről és áruik kiváló minőségéről. Sok meglepetésben van részünk, ha végig tekintünk a kiállitáson, mert kellő reklám hijján sok mindenről nem volt tudomása a nagyközönségnek, hogy mi mindent készitenek vállalataink és iparosaink. A kiállitás előkészitői és rendezői munkáját Wächter Béla végezte nagy szakszerüséggel és fáradságot nem kimélve.

A kiállitáson a következő cégek vesznek részt:

Első Magyar Nemez-, Posztó- és Fezgyár Rt. Megkapó képet nyujt a gyár impozáns kiállitása, mely országos kiállitás kereteiben is az elsők között állna. A gyár különösen az utóbbi pár esztendőben a fejlődés oly fokát érte el és mindnyájunk örömére exportját ugy fejlesztette, hogy ma a világpiacon gyártmányaival igazán az élen halad. — Exportja Ausztria, Jugoszlávia, Románia, Bulgária, Lengyelország felé legjelentékenyebb, de legtermészetesebb azonban nemezárui, különösen kalap- és kabátka-nemezei Franciaországban keresettek, cipő- és bokavédő-nemezei Angliában, Belgiumban, Svéd- és Norvégországokban szintén a piacot uralják. Mennyiségre Délamerika a cipőnemezekre a legnagyobb piacuk és legujabban Indiában olymérvü exportra tettek szert, hogy dacára a világkrizisnek, ez a vállalat foglalkoztatva van. Technikai nemezei, csiszoló korongjai a cégnek a világ legelső helyén állanak ugyannyira, hogy Olaszország, Belgium, Kanada és Délafrika csiszoldái nagyrészt a kőszegi nemezkorongokkal dolgozik. — Szövetei, különösen női kabát- és férfi raglán és télikabát szövetei, valamint női divatszövetei közkedveltek. Katona és egyéb közszállitási posztói, takarói a belföldi piacon elismertek.

Magyar Ágyteritő- és Butorszövetgyár Czeke és Hohenberg cég kiállitását állandóan a bámulók tömegei veszik körül. A gyár tisztán hazai nyersanyagból meglepő szépségű és szinpompáju butorszöveteket, ágyteritőket, asztalteritőket és divánátvetőket állitott elő. A butorszövetek között a legmodernebb szinek és minták vannak képviselve, a divánátvetők közül kiválnak a tökéletes kivitelü perzsautánzatok. Nagyan tetszetősek a kerti abroszok is. A gyár kizárólag magyar munkásokat foglalkoztat. A szállitott áruk kiváló minősége és azok szolid árai következtében e cég helyi iparunk egyik legnagyobb forgalmat lebonyolitó cégévé fejlődött és e szakmában hazánkban első helyet foglal el.

Első Kőszegi Szappangyár Freyberger Sándor cég, cégtulajdonos v. Szabadváry Ferenc. Nagy meglepetést kelt a szappangyár a kiállitott áruk hatalmas sokasága és választékossága révén. A háttérben látjuk a kőszegi vár jól sikerült modelljét szappananyagból elkészitve, azután izléses elrendezésben megtaláljuk a szappanáruk egész légióját a legdurvábbtól a legkényesebb izlést is kielégitő minőség. Az áruk sokaságából kitünik a »HÓFEHÉRKE« borotváló szappan igen izléses csomagolásban. Általánosságban megállapithatjuk, hogy a Kőszegi Szappangyár a gyártott áruk kiváló minősége és azok szolid árai révén már rég elérte azt, hogy »Hófehérke« védjegyü áruit már rég országszerte ismerik és a gyár a kedvezőtlen gazdasági viszonyok közepette is állandóan teljes üzemben van.

A Kőszegi Sisak és Fémárugyár nem kevesebb, mint 21 modelt állit ki szép elrendezésben. A legegyszerübb sisaktól kezdve a legszebb diszsisakig megtalálunk mindent, amire e téren a tüzoltóságnak vagy rendőrségnek szüksége van. A szép keretet kiegészitik a különféle szép tüzoltócsákányok és -övek. Feltünést keltenek a különféle zománcozott fémjelvények, melyek kivitele elsőrangu. A cég az előállitott áruk kiváló minősége és szolid árai következtében e szakmában elsőrangu helyet vivott ki magának.

Heufel Rezső kályha- és edénykészitőmester igen szép égetett és festett agyagvázákat, festett faldiszitő agyagtányérokat, szép fehérszinü cserépkályhát és egy igen szép törpét állit ki. Az 1903 és 1904 években kiállitott kiállitási oklevelek arról tanuskodnak, hogy Heufel Rezső polgártársunk már régi idők óta üzi nagy szakértelemmel ez iparágat.

Energia Rt. Botgyár. A fiatal vállalat kiállitása igazán szép. A kiállitott tárgyak, mint sétabotok, esernyőnyelek, foganttyuk, kazetták, tálcák ugy minőségben, mint formában a legkényesebb izlést is kielégitik. Fenti cég keretében állitja ki müvészi termékeit a »Kőszegi Faragó Iskola« is, melyek általánost etszést keltenek.

A kőszegi cipészmesterek kiállitása a kiállitásnak egyik legnagyobb meglepetése. Gyönyörü hátteret alkot a Fried Bern. és Fiai Bőripari és Kereskedelmi Rt.-nak kiállitása, melynek központja Budapesten, gyártelepe pedig Simontornyán van. E bőrgyár termékei, melyeket Róth Jenő helybeli bőrkereskedő árusitja, képviselik jelenleg hazánkban a legjobb és legfinomabb minőséget. Ezekből a bőrökből készülnek főleg a finomabb, kényesebb kivitelü cipők. A helybeli cipészek, melyek a kiállitáson is résztvesznek, ezekből a bőranyagokból készitették a kiállitott szebbnél-szebb cipőárukat. A háttérben látjuk Nagymagyarországot és Csonkamagyarországot különféle prima bőranyagokból kirakva, a nagyobb városokat megjelölve, a cég gócpontjai pedig villanykörtékkel kivilágitva. Igen szép és izléses a mellette levő bőrbuké is. Szép készitményeikkel részt vesznek e keretben a következő cipészmestereink: Varga Imre, Varga Gyula, Püski Lajos, Simon József, Pöszt Kálmán, Pászner Ferenc, Trummer Henrik, Németh József, Deutsch Pál és Norczen János cipőfelsőrészkészitő.

Weörös Aladár villamossági és gépipartelep. E régi patináju cég kiállitása a kiállitás egyik legnagyobb szenzációja. A kiállitott tárgyak ugy minőségileg, mint áraikkal a legnagyobb versenyt is kiállják. A cég modern villamossági és rádiókészülékeivel, melyek mind saját gyártmányuak, nagy sikert ér el. Egy 3+1 csöves hálózati rádiókészülék, mely antenna és földvezeték nélkül is nagyszerüen müködik (P 150.—), szép izléses iróasztal állólámpák selyem, vagy papirmasé ernyővel, különféle müszaki cikkek stb. stb. Vállalkozási ágak a következők: ipartelepek tervezése és

Jurisich emlékének

Ünnepel napján tisztelegni jöttünk,
Mi, leventéi megtépett hazádnak.
Négy véres század rohant el fölöttünk:
Sok szép dicsőség, sok undok gyalázat,
Mely büszke fajod törzse ellen lázadt,
Mióta alszol.

Oly sokszor nyogtünk már bilincsbe verve,
Véres homlokkal, fajón összetörve,
Tépett zászlókkal.
Ellenségeink már sokszor azt hitték,
Hogy nemzetünket végleg sírba vitték
És gunyolódtak a feltámadásban.
De néped fája, mint az őstermészet,
Mely minden tavasszal uj életre éled,
Ujra kihajtott.
Ujra kihajtott, uj életre támadt,
Uj virága nyilt az ezeréves fának
S hiába döngették ezeréves törzsét:
Nem volt elég erejük, hogy kidöntsék:
A büszke nemzet orkánt türve állott.

De most, ugylátszik, tényleg összetörtünk,
Korhadt fája az ezeréves törzsnek,
Az ősi erő elszáradt, elmúlott.
Korán hencegtünk, tulkorán örültünk,
S ha nem vigyázunk, tényleg összetörnek.
Nem fegyverekkel jöttek nemzetünknek:
— Edzett törzsünk elvette annak mérgét —
Megrontották jövőnket és hitünket,
S ránk engedték a poklok minden fórgét.
Igen ... Nézd, nézd, mily örült táncban jönnek,
Öklüket rázzák, vihognak, röhögnek:
Élől a vad Lucifer bandukol
S nyomában csörtet az egész pokol.

Ébredj fel, bajnok! Ébredj s nézz körül:
Nézi a poklok szédítő orgiáját,
Mely körülfogta fajod ősi fáját
És pusztulásunknak hogyan örül.
Ébredj fel, bajnok! Nézd romlott hazádat,
Mely ősi, szent erkölcse ellen lázadt,
Mely megvet minden szépet, minden szentet,
Sárba tiporja régi, nagy nevünket,
S őrjöngő vaksággal táncol a mélybe:
A posványos, fulasztó eltünésbe ...

Ünneped napján tisztelegni jöttünk,
Mi, leventéi megtépett hazádnak,
Mi, hajtásai ezeréves fádnak.
Ébredj s a zászlót vedd ujra kezedbe.
A »Mariásat«, ébredj és vezess!
S mi követünk a véres küzdelembe,
Erzésünk szent, a célunk nemes!
S ahogy diadalra vitted Köszeg népét
Templomi zászlókkal s fényes fegyverekkel
És összetörted a pogány vad gőgjét:
Vezess minket s mint egy vad áradás,
Elsöprünk mindent: poklot, bünt és vétket,
Tisztára mossuk bemocskolt nevünket,
S felnyilik a sír: s lesz feltámadás!

Mikó István.

---

kivitelezése, községek és malmok villamositása. Fém-, fa-, cement-, malom-, hűtő- és jégipari gépek, valamint rádiók és diszmüáruk gyártása. Bércséplő vállalat, mely alakult 1906-ban és fennállása óta 2679 vagón gabonát dolgozott fel. E vállalat ez évben öt szerelvénnyel ismét rendelkezésre áll az eziránt érdeklődőknek.

Cserkuti Károly épitkezési vállalkozó igen nagy hatást ér el kiállitott négy házmodelljével, kilenc tervrajzával és képeivel. A legegyszerübb weekendháztól kezdve a legmodernebb villáig mindent megtalál az eziránt érdeklődő. Müszaki leirások is rendelkezésre állanak.

Kratochwill Károlynak dilletáns munkája: egy 8 szögletü dusfaragásu asztal 4 székkel, direkt bámulatos. Ára 200 pengő. A kiállitott dolgok oly szépek, hogy alighanem hamarosan gazdát fognak cserélni.

Ludwig Béla polgártársunk által kiállitott s saját készitményü szekrénye (lombfürészmunka) igen szép és állandóan sok bámulója veszi körül.

A Kőszegi Önk. Tüzoltó-egyesület tagjainak saját készitményü játékárui is nagy hatást érnek el és városunkban már nagy népszerüségre tettek szert. Áruik nagy választéka szemgbetünő.

Wagner János polgártársunk juharfából készült, faragott óraállvány, diófából készült szép faragásu asztala és széke arról tanuskodik, hogy készitője Münchenben tett szert e müvészetre. Már igen sok szép dolgot láttunk tőle.

Háberf Ede diszesen kifaragott diófás kazettája is méltóan sorakozik a többi hasonszakmáju tárgyak mellé.

Dömötör Gyula, szijgyártó- és nyergesmester, böröndös kiállitása minden tekintetben megfelel a követelményeknek. A kiállitott vadászcikkek, felszerelések, sportcikkek és böröndök mind-mind elsőrangu munkáról és szolid árakról tanuskodnak. Dömötör Gyula nemcsak városunkban, hanem vármegyeszerte is vezető szerepet játszik szakmájában. Jurisich-emlékü pengőtárcáit sokan vásárolják, mert müvészi kivitelük mellett darabonként 1 pengőbe kerülnek. Dömötör Gyula más kiállitásokon is már aranyérmekkel lett kitüntetve.

Ribarits János hangszerkészitő kiállitott hegedüje méltóan sorakozik az elődjei által készitett hires Ribarits-hegedük mellé; Köszeg minden polgártársa örömmel látja, hogy ifj. Ribarits Jánosban tovább öröklődik a családi traditió, a hires Ribarits-féle hangszerek müvészi készitéseivel.

Hesse Károly, zongora- és harmoniumkészitő. Két kiállitási főtárgya a két koncert-harmonium. Kivitelezésük, hangjuk elsőrendü. Hesse Károlyt Köszegen ki ne ismerné? műhelyéből kikerülő hangszerek és fizikai hangtani cikkei mind az ő müvészi mesterségét dicsérik. Gyárt még fujtatókat, kakukozó sipokat, zongora hangolást szolid árak mellett vállal.

Pressing J. bádogos is kitett magáért. Csodaszép a kosárfonásu virágállványa, a halaquárium és a sok madárkalitka. Érdekes és nagy szaktudásra vall a kiállitott szép Junkers-tipusu repülőgép, valamint a sárkányfejü csatornadisz.

Brenner Márton kádármester, az izléses és értékes hordók egész sorozatát állitja ki, a legkisebbtől a legnagyobbik hordóig. Minden egyes hordó Jurisich-évi faragással ellátva. A kiállitást néző közönség erős érdeklődést tanusit a szép hordók iránt és nem csalódunk, ha azt állapitjuk meg, hogy Brenner Márton e kiállitáson nemcsak szép erkölcsi, hanem szép anyagi sikert is fog elérni.

Teiger Géza mérlegkészitőmester iparága Köszeg város specialitása, mert műhelyéből kikerülő mérlegeit az ország minden részébe szállitja. Szép mérlegei — 6 darabot állit ki — nagy tetszést aratnak és nagy érdeklődést váltanak ki.

Schwarz Izsó, áll. vizsg. fogászmester kis üvegszekrényben állitja ki érdekes dolgait. Találunk itt szájpadlás nélküli fogsorokat, drótaranyhidalásokat, szájpadlást gumilégszivóval és mint legujabb specialitást a teljesen rozsdamentes fehér acélfogat.

Németh István, földmüves, Meszlen. Diletánstól készült fafaragásu müvészi teljesitmény. Nagymagyarországot ábrázoló faragása, megjelolve rajta, egyes vidékek terméneyeit, ásványait, a szépen kifaragott folyók stb., a Magyar Szent Korona, a megsebbzett Turulmadár, az országos cimer, a kettős kereszt és kard, mind igen szép teljesitmény és nagy csodálkozást és elismerést váltanak ki mindenkiből. Nem csalódunk, ha azt mondjuk, hogy e kiállitási tárgyak fognak leghamarább gazdát cserélni.

Köszeg szab. kir. megyei város erdőgazdaságának erdőhasználati kiállitása. A város erdőhivatala a Laász-féle butorgyárban megrendezett ipari kiállitáson szintén nagyobb mennyiségü faanyaggal vonult fel. A kiállitás célja, hogy a mult télen termelt nagyobb fatömegeknek a feldolgozását bemutassa. A kiállitás tárgyát képezi nyersfában 5 drb. különböző fanemü téli termelésü rönk. A faanyagok feldolgozására vonatkozólag az erdőgazdasági kiállitás tájékozódást nyujt, hogy a különböző méretü és nemü nyers faanyagok milyen áruvá dolgozhatók fel, illetve dolgoztattak fel. Ugy a keményfa-anyagok, mint a fenyőfélék szerepelnek mint fürészáru és mint faragott fák. A város erdőgazdasága igyekszik minél nagyobb menynyiségü müfának az előállitására, nemcsak mint gömbfa kerül értékesitésre a kitermelt fatömeg, hanem mint félkész és kész erdei termény kerül a piacra. Az idén termelt mennyiségek nagyjában a következők: I. o. tölgyrönk 175 köbméter, II. o. tölgyrönk 225 köbméter, tölgy nagyszerfa 240 köbméter, vasuti talpfa 5200 drb., dongafa 50 köbméter, kertláb 1200 drb., erdeifenyő rönk 1300 köbméter (lucfenyővel együtt), telefonoszlop 2500 drb., épületfa 650 köbméter, bányafa 1300 köbméter, alsóerdei tüzifa 17.500 ürméter, felsőerdei tüzifa 6500 ürméter, szerdorong 22.000 drb. (kisvasuti talpfa és kerékvető oszlop). Ezen fatömegeknek a mozgósitása folyamatban van és már megtörténtek nagyobb eladások, részben pedig annak eladására és feldolgozására megtörténtek a szükséges intézkedések. A nehéz gazdasági viszonyok az erdei őstermelésben is érezteti hatásukat, ép azért szüksége mutatkozott annak, hogy a faanyagok a romlandósághoz képest idejében és intenziven legyenek feldolgozva. Ezt célozzák az erdőhivatalnak az ipari kiállitáson elhelyezett erdőhasználati termények. A kiállitásnak e részét Mészáros Antal végezte nagy szakszerüséggel és körültekintéssel.

Müller Ferenc épitési vállalata, cementárugyára, fűrésztelepe. E régi vállalat a kiállitáson is bizonyitja, hogy első helyet foglal el szakmájában. A nagy alkotásokról készült fényképfelvételek sokasága, a gyártott anyagok minősége és végül az iparteleprő magáról készült szép fényképfelvétel mind erről tesznek bizonyságot. Igen szépek a kiállitott különféle modellek, ezek közül is mint specialitást kell megemlitenünk a Müller-telepen készülő Asbest-Xilolith hézagmentes padlókat, melyek csiszolva és beeresztve ugy fa-, mint betonalapra készülnek. Igen szépek a különféle fából készült hajópadlók is, valamint a különféle cementáruk.

A kőszegi »Diana« Vadász-Asztaltársaság Köszeg és vidéke vadászfaunáját mutatja be igen hatásosan és eredeti módon. A szép vadásztrofeák olyan sokasága sorakozik itt fel, hogy külön-külön foglalkozni minden egyes tárggyal lehetetlenség. A Vadász-Asztaltársaság e kiállitásával a kiállitás nivóját és szépségét nagyban emelte, amiért minden egyes kiállitó tagnak nagy hálával és elismeréssel adózunk.

A Kőszegi Fenyőmagpergető és Faiskolák impozáns, nagy szakértelemmel felállitott kiállitása méltóan foglal helyet a többi cégek soraiban. A cég e kiállitásával is ismét bizonyitja, hogy az erdészeti iparban az országban első helyet foglal el és kifogástalan kiszolgálásaival és szolid áraival évről-évre növeli ugy belföldi áraival évről-évre növeli ugy belföldi, mint külföldi vevőinek számát. A cég már 3 kiállitáson (Sopron, Szentes, Szombathely) nyert aranyérmet.

A Magyar Háziipar kiállitása a kiállitásnak egyik legszebb része. Lehetetlenség azt a sok szép tárgyat egyenként megdicsérni, mely itt helyet foglal. Az a sok szép perzsaszőnyeg, sok régi és modern kézimunka és ami a fő: magyar munka, mind-mind egyenként valóságos remekmü. Itt helyezte el saját tervezésü és készitésü csodaszép butorait ifj. Lausch Károly (egy iróasztal és 2 fotel), ezeket látva nem csodálkozunk, hogy igen sok vevője akadt még a fővárosból is.

Weiss Engelbertné-t dicsérik a sok szép perzsaszőnyegek, melyek bármely kiállitáson nagy hatást keltenek. Őt illeti az elismerés, hogy városunkban a szőnyegkészitő háziipar oly szép fellendülést vesz.

Wilfinger V-nek szép hatágu aranyozott, faragott csillárja valódi müvészi teljesitmény, mely csillárokkal már Sopronban és más nagyobb kiállitásokon is már nagy elismerést váltott ki és sokat szállit ezekből az ország minden részébe.

Wichnal Antal női szabó, valamint Sziklay Berta női szalonjádemelnek és meggyőzik a helybeli kömelnek és meggyőzik a helybeli közönséget arról, hogy e téren is tudjuk szükségletünket helyben fedezni, nem kell tehát ezért a szomszédba mennünk. A Bartos Nővérek üzleté-

ből kikerülő csodaszép kézimunkák ugyanerről tesznek bizonyságot.

Kleininger József cukrásznak cukorból és ostyából készült Hősök Kapuja, valamint Rusznyák Ferenc pékmester és Schreiner Testvérek péküzletéből kikerült kiállitási tárgyak is arról győznek meg bennünket, hogy e téren müködő iparos mestereink is elsőrendüt tudnak produkálni.

Az ev. leányegylet kiállitása nagyon érdemes a megtekintésre. A leányok kézimunkakiállitásán nemcsak saját, sok izléssel elkészült munkájukat mutatják be, hanem más vidékek jellegzetes kézimunkáit, népviseletet képező házi készitményeket, ami egyben tanulságos megismerésre és összehasonlitásra ad alkalmat. Dr. Lauringer Jánosné sok fáradsággal és áldozattal hozta létre ezt az értékes kiállitást, mely megérdemli, hogy a közönség, a lányos házak, a leányiskolák mind megtekintsék. Beléptidij nincsen, de ha néhány fillért a perselybe tesznek, legalább részben megtérül az a költség, amit erre a szép célra forditottak, hogy hasznára legyen a szép kézimunka fejlesztésének és terjesztésének.

Meghalt Lauringer István

Lauringer István, a csak nemrégiben nyugdijba vonult felsőőri főszolgabiró, aki egyideig még helyi beosztásban teljesitett szolgálatot, 58 éves korában néhány havi betegeskedés után a szombathelyi közkórházban elhunyt. Mély sajnálatot és őszinte részvétet váltott ki minden emberből az ő nem várt korai elmulása. Szerette mindenki és ő is szerette embertársait azzal az őszinte bensőséggel, mely ezt a jó embert egész életében jellemezte. Mint közigazgatási tisztviselő és járásfőnök mintaképe volt a kötelességtudásnak és megértésnek. Szivet, lelket vitt bele a paragrafusba és ugy intézte járása közönségének ügyeit, hogy mindenkivel megéreztette, azt, amit csak kevesen követnek: a köztisztviselő a közönségért van és nem megfordítva. Társadalmi élete is mindig szerény és korrekt volt, jósága kifogyhatatlan. Korán lett a felsőőri járás főnöke és mindvégig, a trianoni határ megállapitásáig, közszeretetben álló. Mikor járását idegen kézre adta, megmozdult egész közönsége érte, fel is kérték maradásra kitüntető ranggal, de ő nem vállalta. Pedig fájó szivvel vált meg azoktól, akik annyi szeretettel és bizalommal vették körül. Csak az enyhitette bánatát, hogy hazajöhetett. Szülővárosához hűségesen ragaszkodott, — itt akarta hátralévő napjait nyugalomban tölteni. Sajnos, nem sokáig lehetett ebben része és sajnos nekünk sem.

Szerdán temették el nagy részvét mellett. Bucsuztatására eljött a vármegye alispánja és számos pályatársa, sok barátja, iskolatársa, a helyi hivatalok és intézmények képviselői, a katonai helyőrség számos tagja, a felsőőri járás küldöttsége, a kőszegi járás jegyzői, birái. Koporsóját temérdek koszoru borította és midőn örök álomra rendelt helyén sirba bocsátották földi maradványát, mélyen megrendülve vetettek utána egy-egy göröngyöt az anyaföldből azzal a szivbeli kivánsággal, hogy ennek a kivételesen jó embernek boldog legyen az álma és örökké áldott az emléke.

Az igazi józan takarékosság.

A Kormányzó foglalt állást a tulhajtott takarékosság ellen, amely magát a termelést is megfojtja. Tényleg ez az igazság. A józan takarékosság parancsoló szükségesség. A tulhajtott: kész veszedelem. Ma az emberek nagyobb része kishitü. Aki fél és gyáva, aki pesszimista, tartsa meg magának véleményét. A mai bajokért hibáztatunk mindent és mindenkit, csak önmagunkat és nagyra nőtt igényeinket nem. Ezeket faragjuk le, itt takarékoskodjunk. Éljünk ésszerüen, önfegyelmezetten és a megváltozott körülményekhez alkalmazkodóan. Igaz, kegyetlenül nehéz dolog a megszokott szokásokat kiirtani. Észszerü az volna, ha nehezebb idők hoznák közelebb egymáshoz az embereket. De ezt még nem látjuk. Még mindig a gyülölet országában vagyunk, de a gyülölet melegágya a loszu, amely nem alkalmas eszköz a megelégedés eléréséhez. Az egyik legfőbb kötelességünk legyen öntudatos fegyelmezettséggel még a legjelentéktelenebbnek látszó iparcikknél is tüzön-vizen keresztül támogatni a magyar ipart, mert ezzel nemcsak hazánknak, hanem önmagunknak is jó szolgálatot teszünk. Viszont bünös könnyelmüség ma a féltett és nehezen megszerzett pengőket külföldi árura kiadni. Ma, amikor a pénz ugy elolvadt, hogy csak a jó Isten a megmondhatója, hova lett, hova tünt.

A feltétlenül szükséges takarékosság keresztülvitele azonban csak ésszerü lehet. A fődolog az, hogy az ember megtanuljon ugy élni, hogy hiábavalóságokra ne költsön és ne adjon ki többet, mint amennyit feltétlenül ki kell adnia. Ha 10 évvel ezelőtt fogtunk volna hozzá a józan takarékossághoz, akkor ma sem a társadalom, sem a közönségünk, sem az állam nem volna ott, ahol ma van. A józan takarékosság az, hogy ne költsön senki többet, mint amennyije van s még valamit félre is tudjon tenni a jövedelméből, akkor a takarékosság fogalmának megfelel. Ahol van miből költeni, ott a költekezés nem hiba. Az ellenben már nagy hiba, ha egymás zsebében vájkálunk és ugy akarjuk megmenteni az országot, hogy mentől kevesebb embernek legyen sok pénze, ahelyett, hogy arra törekednénk, hogy minél több embernek legyen sok pénze. Nem szabad elfelejtenünk, hogy egész gazdasági életünk arra van beállitva, hogy a pénz cirkulációba kerüljön, hogy vásároljunk érte kenyeret, ruhát, kényelmet, kulturát. Egész gazdasági rendszerünk arra épült fel, hogy az emberek jövedelmük arányában éljenek. Ma takarékosságot hirdetnek, sőt erőszakolnak mindenfelé, de vigyáznunk kell arra, nehogy ez a kényszerü takarékosság megölje a haladást, a kulturát, a társadalmi életet és az egész emberi mozgást. Ezért kell leszögezni tényként, hogy a józan, a helyes takarékosság erény, amiből haszna van az egyénnek és nemzetnek egyaránt. A mostani szörnyü időknek kellett reánk szakadni, hogy megtudjuk, lehet és van nemcsak áldásos, hanem bünös takarékosság is. A tulzásba vitt takarékosság ép olyan bün, mint a meggondolatlan pazarlás, mert a tulzásba vitt takarékosság után a nyomoruság még nagyobb lesz. Minél több pénzt vonunk el a takarékosság erőltetett hajszolásában az életből, annál több pénz szaporodik fel ott, ahol azt értéktelenül hevertetjük.

A takarékosság áldozatai az egyesületek, amelyek legnagyobb része kénytelen beszüntetni működését, vagy legalább is szüneteltetni. Kezdik az egyesületek tagdijainak fizetését olyanok is megtagadni, akik eddig legkitartóbb, leglelkesebb támogatóknak mutatkoztak. Egészen kilátástalan lesz minden erőfeszités. A lelkesedést és lelket fenntartó, a társadalmat összekovácsoló, a polgári életet elősegitő, a nemzeti ideálokat ápoló egyesületeket nem lehet fenntartani, ha itt is meg akarjuk takaritani azt a néhány fillért, azt a néhány pengőt, amely az egyesületeknek mindet jelent. Nem szabad, hogy társadalmunk elesni, vagy pusztulni hagyjon egyesületeket. Nem szabad az eddigi támogatást megvonni. A társadalmi egyesületek életében lehet megfigyelni, hogy a tulzásba vitt takarékosság micsoda bomlást idézhet elő. Ezért tartsuk szem előtt és soha ne feledjük az igazságot: tulzásba vitt takarékosság bün, józan takarékosság pedig kötelesség!

Vitéz Szabadvary Ferenc.

Jurisich üzen.

Négyszáz esztendő!
Mire a képzelet
Lassan odaér,
Sok nevet eltemet.

Ma szikra pattan
Az ég homályába,
Fellobog a tüz,
Jurisich lámpája.

Lángok közt a hős
Jurisich felfigyel,
Kard a lábánál,
Kezében égi jel.

Dörgő a hangja,
— Ez az ő szelleme, —
Talán azt mondja,
Hogy »ki ellene«.

Senki. Hallgatnak.
Kit biztat, vigasztal.
Szigoru szava
Senkit sem marasztal.

»Ifjak és aggok!
Ti élő magyarok!
Esküdjetek gyorsan
E szóra: akarok!

Akarok látni
És boldogan járni,
Akarok magyar
Feltámadást várni!

Akarok kardot
Forgatni kezemben
És harcba szállni,
Hon, a te nevedben!

Akarok Kassán
Magyar zászlót látni!
Nagyvárad utcáin
Magyarul nótázni!

Jégesőt, halált,
Földégést akarok!
De magyar földön
Magyar lesz, magyarok!

Nincsen »Trianon!«
Nincs! — mi ezt nem hisszük!
Ezer év törvényét
Páris elé visszük!

Erre esküdjetek,
Többet nem akarok!
Utolsó csepp vérig
Legyetek magyarok!«

Megindul a hős,
Közénk száll szelleme.
Marja a szivünket:
Indulni kellene.

Menjünk hát arra,
Aki merre hát,
Honszerző munkára!
Magyarok! — Rajta hát!

Iványi Dani.

Az Emerikánum Irodalmi és Nyomdai R. T.-nál

legujabb felvételü

kőszegi képeslapok

kaphatók. Ugyanitt

kőszegi emlékek

olcsó áron kerülnek árusitásra.

Általános tudnivalók a kőszegi ünnepségekről.

Saját érdekében olvassa el.

A rendezőség munkájának megkönnyitésére és a kőszegi Jurisich-ünnepségen a rend és fegyelem fenntartását elómozditja, ha alábbi, a rendezőség által kiadott tudnivalókat és utmutatásokat saját érdekében betartja.

*

Az állomáson megérkezéskor a feleslegés torlódások elkerülése végett ne tartózkodjon egy percet se feleslegesen.

*

Mindenféle utmutatást az állomáson, valamint az utvonalon a karszallaggal ellátott rendezőktől tudhat meg.

*

A rendezőségnek központi irodája a Kőszegi Hitelszövetkezet helyiségében, a Főtéren van. (Telefon 27.)

*

A központi irodában szerezhető be mindenféle, az ünnepségre vonatkozó jegy. Itt adhatók le a panaszok, kaphat bármilyen utmutatást és ellátásra vonatkozó információt. Itt kaphatók a jegyek nemcsak a tábori misére és a Hősök Kapujának ünnepségére, hanem az opera-előadásra, kiállitásokra, andalgói ünnepségekre stb.

*

Lacikonyhák (sör, szafaládé, virsli, kenyér) a következő helyeken állanak:

A városmajorban, a Kossuth Lajos-utcában, a Várkörön a Katholikus Legényegylet háza előtt, délután a vasuti állomáson, a Fekete-kert Deák Ferenc-utcai oldalán, délután a Várkörön az Elit-kávéház előtt és a Jurisich-vár belső udvarán.

*

A kőszegi vendéglőkben a következő érvényes árak vannak a mai napon:

Nagy menü 1.80 P, kis menü 1.20 P, vacsora 80 fillértől, nagy gulyás 80 f., kis gulyás 50 f., korsó sör 46 f., kis pohár sör 30 f., nagy fröccs 26 f., kis fröccs 16 f., zsemlye, kenyér 6 f., egy pár virsli tormával, kenyérrel a lacikonyhákon 50 f., vendéglőkben tormával vagy szafttal, kenyér nélkül 50 és 60 f., málna 30 f.

*

Ugy a tábor imisére, mint pedig a Hősök Kapujának ünnepségére csak belépőjeggyel lehet a kordonokat átlépni. Ülőhelyek, amennyiben még vannak, a főtéri központi irodában kaphatók. Állóhely-jegy mindkét ünnepségre a karszallagos rendezőknél kapható. A tábori mise pontos kezdete 9 ó. 55 p. A közönség helyeit már 9-kor foglalja el, hogy legkésőbb fél 10-ig mindenki helyén legyen. Állóhelyek a központi irodában is kaphatók. Az állóhelyek szine piros, fehér és zöld. Piros állóhelyekkel a Strucc-vendéglő melletti bejárón át, fehér állóhelyekkel a Szentháromság-szobortól joobbra és balra nyitott két bejárón át, zöld állóhelyekkel a Spanyik-ház melletti bejárón át foglalhatja el helyét a közönség. Ülőhelyek közönsége a Strucc és a Spanyik-ház bejáróin át foglalja el helyét. A tábori mise színhelye csak a Főtér felől nyitott nagy bejárón át közelithető meg.

A Hősök Kapujának emlékünnepsége 11 órakor kezdődik, aki addig el nem helyezkedett, nem juthat az ünnepség szinhelyére. Ülőhelyek közönsége helyét csak Chernel-utcán át közelitheti meg. Piros állóhelyek Ege-utca és Pákh-ház melletti utcán át, a fehér és zöld állóhelyek Ege-utcán át és a Széchenyi György-utcán át (Mulató mellett) közelithetők meg. Jegyét mindenki hozza magával, mert különben nem jut az ünnepség szinhelyére. Állóhelyek ezen ünnepségre is ugy a főtéri irodában, mint minden rendezőnél kaphatók. Esetleg fennmaradt ülőhelyek iránt érdeklődni a központi irodánál lehet. Fontos, hogy a hősök emléke előtti diszmenet után, tehát a Kormányzó Ur Ő Főméltósága távozása után senki helyét el ne hagyja, mert az ünnepség ujabb koszoruk elhelyezésével folytatódik. Belvárosi lakók föltétlenül szerezzenek a központi irodában jegyeket, mert különben nem tudnak lakásukra visszajönni. A Hősök Kapuján át a közlekedés reggel 7 órától 1 óráig mindenki részére tilos.

Iparkiállitás szinhelye a Királyutca Laász-butorgyár épületében. Helytörténeti kiállitás szinhelye Jurisich-vár belső udvarán. Iskolák kiállitásának szinhelye Belváros Jurisich-tér, az Ipartestület székházában. Az összes kiállitások 1 pengős közös jeggyel tekinthetők meg. Jegyek minden kiállitás szinhelyén kaphatók és a központi irodában. Iparkiállitás szinhelyén büffé és cukrászda.

Egyéb kiállitás az evangelikus egyesület és a leányegylet közös kiállitása az evangelikus elemi iskolában Gyöngyös-utca leánygimnázium mellett, belépőjegy nincs.

Zárda kiállitása, gimnázium cserkész kiállitása a zárda, illetve a gimnázium épületében.

Állandó orvos-inspekció a központi irodában. (Telefon: 27). Mentők a vörös zászlóval jelzett állomáshelyeken. A tábori mise szinhelye alatt mentőállomás a Wiedemann-kávéház előtt és a Városmajorban, a Hősök Kapujának ünnepsége alatt a Pontyos-házban és Kelcz Adelffy-utcában. Minden ház átjáró ház.

Vendéglőkben csak italt fogyasztó vendégek rövid ideig tartózkodjanak, adjanak helyet az étkezőknek. Kiszolgálás elleni vagy egyéb panaszok a központi irodában adhatók le.

Bárhonnan jövő tüzoltók Kampics-vendéglő, Sörkert és Bozzay-féle vendéglőkben nyernek csoportos ellátást.

Autóbuszok és autósok parkja a Sporttelep előtti Vásártéren. Felügyelet és lacikonyháról gondoskodtunk. Autók délelőtt csak a mellékutcákon át közlekedhetnek.

Bármilyen előre rendelt jegy a Központi irodában vehető át. Elszállásolásokról is a központi irodа, vagy a vasuti rendezőbizottság ad felvilágositást.

Vásároljunk kőszegi jubileumi emléktárgyakat. Jurisich-jelvényeket, Hősök Kapujával ékesitett, — Kőszegen gyártott — olcsó botokat, levelezőlapokat és egyéb emléktárgyakat. Az üzletek nyitva vannak. A Katholikus és Evangelikus Nőegylet sátraiban, és mindenhol máshol különböző emléktárgyak kaphatók.

Hirlapirók jegyeit és információkat a központi irodában kapják meg. Fotografusok jegyeket nem kaphatnak.!

Az iparkiállitáson rendkivül olcsó önköltségi árakon árusitanak a kiállitók. Használja ki a kedvező alkalmat!

Viseljünk a Jurisich-ünnepségeken Jurisich-jelvényeket, ezek a központi irodában és a sátrakban kaphatók. Ára 60 f. és 1 P.

Kőszegi utmutató, a végrehajtó bizottság által kiadott tájékoztató könyvecske kapható a rendezőknél és a központi irodában, valamint a könyvkereskedésekben. Ára 50 fillér.

A Hősök Kapujának ünnepsége alatt viselkedjünk a legnagyobb csendben és fegyelmezetten, gondoljunk arra, hogy ezen ünnepséget a rádió közvetitése révén az egész világ hallja.

Tüzijáték csak vasárnap este 8 és háromnegyed 9 között lesz megtartva.

A kőszegi fodrászok vasárnap már reggel 5 órakor kinyithatnak.

A Szombathely és vidéki közönséget kérjük, jöjjön át saját érdekében a korai vonatokkal! A 8 ó. 42-es vonattal érkező közönség a leggyorsabb tempóban helyezkedjen el a bevonulási utszakaszon.

Felkérjük nemcsak a kőszegi, hanem az ünnepségen résztvevő egész közönséget, saját érdekükben engedelmeskedjenek mindenhol a rendezőknek, hogy az ünnepség lefolyása méltó és minden tekintetben sikeres legyen.

Az egyes ünnepségek pontos kezdete: Kormányzó fogadása 9 órakor. Itt nagy közönség egész a vasuti hidig tartó részen nem vehet részt. Belváros már kora reggeltől le van zárva. A városháza előtti fogadtatáson nagy közönség nem vehet részt. Magyar ruhás leányok, akik nem tartoznak iskolákhoz ép ugy a magyar ruhás asszonyok is a belvárosi fogadtatáson vesznek részt, jelentkezzenek reggel háromnegyed nyolcra a Katholikus Kör helyiségeiben a rendezőnél.

Fogadtatás a városházán (a képviselőtestület és a küldöttségek) 9 óra 35. Résztvevők előzetesen kaptak jegyet, legkésőbb 9-kor ott legyenek a városházán. Fogadtatás után egy csoportba siessenek a tábori mise szinhelyére. A tábori mise kezdete 9 ó. 55. Honvédtiszti gyógyház felavatása zártkörü ünnepély. Nagy közönség nem vehet részt. 11 órakor Hősök Kapujának felavatása. Virágkorzó 2.30-kor. Iskolák felvonulása zenével az Andalgóhoz fél 4-kor. Az andalgói ünnepség kezdete 4 órakor. Belépődij 80 fillér. Toronyzene és tüzijáték. 8.20-tól. Opera előadás 9-kor.

Kőszegről visszafelé a vonatok indulnak: 15 óra 46-kor, 20 óra 36-kor és 22 óra 15-kor.

Karszallagos rendezők már Szombathelyen és a vasuti kocsikban adnak felvilágositásokat és belépőjegyeket.

Kőszegi
HANGYA
Fogyasztási és Értékesitő Szövetkezet
Főüzlet: Várkör 15.
TELEFON: 44.
Legolcsóbb és legjobb bevásárlási forrás.
Kőszegi emlékek árusitása.

Ünnepelünk, emlékezünk, Kőszeg jobb és szebb jövőjéért küzdünk.

Irta vitéz SZABADVÁRY FERENC.

Ezernyi baj, gond és tengernyi akadályon keresztül, de mégis csak eljutottunk a mai nagy napig s adunk ezért Istennek hálát. Ha mégegyszer is ennyi lett volna a küzködés, akkor is megérte, hogy Kőszegre ma felvirradhatott 1932-es jubileumi évének legfontosabb napja, május hó 29 ike amikor a Kormányzó és az egész ország társadalmának jelenlétében koszorut helyezhetünk Kőszeg 400 évvel ezelőtti és a világháboru halottainak emlékét megörökitő hősök emlékműve előtt. Mi nem csak ünnepelünk, hanem emlékezünk és lerójuk hőseink emléke előtt kegyeletünket. Könnyü volt ünnepelni az elmult évek soran, amikor csonka Magyarország lakossága viszonylagosan jólétben élt. De nem könnyü ünnepelni ma, amikor a hétszük keserves esztendő legkeservesebbje szakadt reánk minden nyomoruságával. A trianoni határ által körülvett szerencsétlen sorsunak látszó Kőszeg városára pedig még fokozotabb mértékben. Nagy a jelentősége, ha meg mi mindezek dacára merünk ünnepelve emlekezni hőseink emlékének. De mi valljuk és hisszük, hogy soha oly nagy szükség még nem volt arra, hogy a történelemből idézzünk szellemeket, hogy hős elődeink, vitéz önzetlen és áldozatkész példa adása adjon nekünk is hitet, reményt, valamint kitartást a jelen és jövő nehéz küzdelmeinek megvivására. Mi Kősszeggel példát szeretnénk mutatni az egész országban, nem szabad elcsüggedni, élni kell.

Három szinü a nemzeti lobogó, amely ma városunk minden házáról a csonka hatarszélen büszkén lobog érkező vendégeink elé. Tanitson meg bennünket és figyelmeztessen nemzeti lobogónk három szine uj kötelességekre. A piros szin legyen jelképe a lángoló hazaszeretetnek, amely talán pillanatnyilag nem véráldozatokat, hanem erkölcsi és anyagi áldozatokat és lemondást követel mindannyianktól. Az ártatlanság szine a fehér. Jelezze ez a szin az önzetlenséget, a puritánságot és egyuttal jelentse parancsolólag a nemzeti összetartás és összefogás szükségét. A reménység szine a zöld Erre a szinre, a reményre van a legnagyobb szükségünk. Remélnünk, lelkesednünk és törnünk kell magunkat minden szép és jó megvalósításáért. É esszen az egész várost ma diszitő háromszinü zászló mindannyiunkban uj tüzeket az élni akarás, a hazaszeretet és a jobb jövőben való hit szent tüzeit s adjon uj tartalmat a „Nem, Nem soha"-nak. Nem csüggedünk, nem leszünk kishitűek soha.

Mily különösek a történelem lapjai. 400 évvel ezelőtt szemben állott egymással a magyar és török nemzet Ma a törökök hozzánk talán a legközelebb álló testvér nemzet. Mutatja ezt az is, hogy a Kormányzó mellett mindenhol ott látjuk mai ünnepségeinken Törökország magyarországi követet. A két nemzet ma összeforrva együtt emlekezik e szép napon vissza közös hőseire, a török és magyar vitézekre.

Még valaminek tudunk azonban igaz lélekkel örülni, annak, hogy a jubileumi év igaz bensőséges ünnepségein keresztül fel tudjuk hivni Kőszegre az üdülő, nyaraló, turista és iskola városra az egész ország figyelmét Már ma merem allitani, végre felfedeztek országunk egyik legszebb kulturcentrumát, amely szép es dicső multjával, történelmi emlekeivel a multi emlekeit reprezentáló épitkezéseivel és csodás fekvésével, környékével és kirándulóhelyeivel idegenforgalmi szempontból is egyike hazánk legnagyobb értékeinek. De értéke a városnak az az előzékeny, figyelmes és mindent megértő áldozatkész polgársága is, amely a mai nehéz idők dacára ünnepi köntésben mutatja be városát A jubileumi esztendő alatt Kőszeg megmutathatja igazi barátságos arcát az idesereglő idegeneknek és talán nem tévedünk, ha azt állitom, hogy amikor ezren és ezren veszik észre Kőszeg csodálatos szépségeit, akkor Kőszeg szebb. ismertebb lesz, mint bármikor valaha. 400 évvel ezelőtt Kőszeg nevétől visszhangzott a félvilág. Ma 400 év után nagyon meg nehezült csonka hazánk ege felett az idők járása, de akárcsak 400 évvel ezelőtt, ma ismét Kőszeg nevét emlegetik szerte szet az egész országban Bár jelentene ép ugy, mint 400 évvel ezelőtt, ezuttal is forduló pontot a kőszegiek állásfoglalása. Elődeink szembeszálltak a mindent meghódító óriási török hadsereggel, mi pedig ma merünk szembe szállni a csüggedés, a kétségbeesés, a beletörődés szellemével és merjük bátran odakiáltani csak azért is kitartunk, nem csüggedünk. Mi kőszeglek a jubileumi év megrendezésével adjuk tanubizonyságát az élni akarásnak, s ezért nem veszhet el sem e város, sem polgárság, sem az ország soha.

Bármily nehéz időket élünk is, ennek megteremtését nem szabad sokáig halogatni. A Muzeum Egyesület legyen városunkban a tanári szolidaritás otthonává, hozzon közelebb bennünket közös munkaterületünkön s minden önös érdek olvadjon össze egy magasabb eszme szolgálatában: a magyar nemzeti kultura szolgálatában. Hogy a lelki feltételek megvannak hozza, — a kiállitás csak újabb bizonyságot szolgáltat erre nézve.

Hálás köszönet Zoltán Géza igazgató barátomnak, ki a tőle megszokott energiával az utolsó pillanatban vállalta és végezte a kiallitás rendezésének nehéz munkáját, az őt támogató lelkes tanárok és tanitók munkája pedig megérdemli a legnagyobb elismerést.

Becsülje meg a közönség munkájukat azzal. hogy meglátogatja munkájuk eredményét.

Az iskolák kiállitása.

Irta: THOLD DEZSŐ.

A jubileumi ünnepségekkel kapcsolatban kiállitások és kiállitók között nemcsak a közönség áldozatkészségéből összegyült helytörténeti kiállitást találhatjuk meg a várban, hanem Kőszegnek minden városi megmozdulásáért lelkesülő iskoláit is ott találjuk az ipartestület helyiségeiben. Ez a kiállitás ujabb bizonyitéka iskoláink magas szinvonalának, nemes érdeklődésének, mert az ünnepség sikeréért idői, fáradságot nem kimélve, megértő szeretettel hordtak össze sok értékes anyagot.

Nagy kár azonban, hogy a helyiségek szűkös viszonyai miatt nem találjuk ott összes iskoláinkat, hanem éppen a Sz. Domonkosrendi zárda volt kénytelen gazdag anyagát saját helyiségeiben kiallitani.

A tegnap megnyilt kiállitás nem szorul dicseretre. A mi iskoláink már a kőszegi és budapesti földrajz pedagógiai kiállitás gazdag tapasztalatait átmenve és azóta ujabb elemekkel meggazdagodva, ez alkalommal is a legjobbat nyujtották.

A kiállitó iskolák anyagukat az iskolapedagógia és iskolaművészet köréből vették, de megtaláljuk ott a szülőföld-kutatás és ismertetés elemeit is, mely anyagot muzeális szempontból kétségtelenül a kiállitás legértékesebb anyagának kell tekinteni. Igaz, hogy e téren még sok a tennivaló Egy helytörténeti és szülőföldismereti muzeum necsak régiségek tárháza legyen és necsak a multat ábrázolja, vagy a jelent állitsa szemünk elé hanem ezek szerves kapcsolatát, természetes fejlődését, változásait, valamint a természeti erők és emberi kulturmunka együtthatásának eredményeit is.

Ez a célkitűzés azonban megfeszitett céltudatos munkát, szorgos kutatást igényel s ennek a munkának javaresze az iskolák tanari karának vállaira fog nehezedni. Vállalják és ne sajnalják ezt a munkát! Iskolai érdekek, a városnak és a magyar kulturának érdekei találkozni fognak itt s az intézmény, melynek keretében ezt a munkát majd elvegzik, legyen a Muzeum Egyesület, melynek közelebbi céljáról és rendeltetéséről a multban már többször megemlékeztem.

Kőszeg magyarsága.

Irta: Dr. Thirring Gusztáv.

Kőszeg városa hazánk nyugati határszélének azon a helyén fekszik, ahol a magyar nyelvterület végződik és a német — s részben horvát-lakta terület kezdődik. Innen eredhet az az általánosan elterjedt felfogás, hogy Kőszeg — éppen ugy, mint hasonló fekvésű Sopron — német város volt, mely csak a legutóbbi évtizedekben magyarosodott meg. Ez a felfogás merőben téves. Mert ha történelmi tény is, hogy Kőszeg vidéke már Nagy Károly idejében bajor-frank telepesekkel népesült be és ez a népesség a honfoglalás után is minden viszontagság ellenére fenntartotta magát és művelődésben és jólétben gyarapodott, a városban magában mégis már e legrégibb idő óta jelentékeny tényező volt a magyarság, amely legfeljebb csak akkor csökkent meg sulyban és jelentőségben, mikor a város hosszabb ideig el volt zálogositva a Habsburgoknak, bár az elzálogositás egész ideje alatt is a magyar törvények voltak itt érvényben, a város a magyar királynak adózott és a kinevezett helyi birák a magyar jogszokás szerint tartoztak itélkezni.

Nem is képzelhető, hogy a magyar elemnek ne lett volna itt gyökere mikor már a tizenharmadik században Kőszeg körül volt véve szin tiszta magyar lakosságu községekről, minők Doroszló, Szerdahely, Velem és Cák, és amikor a város és vár urai évszázadokon keresztül magyar főurak voltak: Garai nádor, Pálóczi Simon, Guti Országh Mihály, Széchy Tamás stb., akiknek udvara feltétlenül nagyobb magyar lakosságot vonzott de. A török ostrom alatt elesett négy városi tanácsos közül kettő (Erdős Pál és Bedőcs Miklós) magyar volt az egyik választott kapitány is. Bedőcs András, és a vedelemben hősi halált szenvedett vitéz kőszegiek között találjuk Markhó Bálint, Csó Mihály, Vörös Benedek és Forintos Mátyás neveit. Jurisich helyettese is magyar ember volt, Veörös, aki a fővezér mellett a védelemnek egyik fő irányitója volt. Hogy pedig Jurisichnak magának nemcsak lélekben, de — a tendenciózusan terjesztett hirekkel ellenkezőleg — nyelvben is magyarnak kellett lennie, már abból is következtethető, hogy ő — Ferdinánd királyhoz intézett levele szerint — németül nem is tudott és igy igazán nem lehet feltenni, hogy ő Kőszeg magyar és német lakosságával, no meg az ősi magyar nemesi családból származó feleségével, Dersfly Potentianával, horvátul érintkezett volna.

A török ostrom idejében Kőszeg magyar lakosságának mar számottevőnek kellett lennie, hiszen 22 évvel reá a Zwingli tanait követő magyar protestáns hivők már oly számosan voltak, hogy a város templomát a maguk céljaira lefoglalták, a kisebbségben maradt magyar katolikusság pedig a régi templom mellett 1615—1620 között uj templomot épitett, melyet ma is magyar templomnak neveznek. Chernel Kálmán, Kőszeg város érdemes történetirója, kiemeli, hogy a hitujitás félreismerhetetlenül kedvező hatasi gyakorolt a nemzeti érzelmek felkeltésére, ennek nyelvi visszahatása pedig el nem maradhatott. Részben talán ennek eredménye az a tiszteletre méltó tény, hogy a város, amelynek népességében a német elem erősen előtérbe nyomult, jegyzőkönyveit 1649. óta állandóan magyar nyelven vezetteti, mindössze II. József idejét és a Bach-korszakot kivéve, amikor pedig felsőhelyről gyakorolt erőszak kényszeritette a várost arra, hogy német jegyzőkönyvre térjen át. Érdekes tény, hogy a város 1649 ben azért bocsátotta el jegyzőjét, mivel magyarul nem tudott.)

Ugyancsak Chernel emliti munkájának más helyen, hogy amily arányban haladt a város évről évre magyarosodásában, ugyanoly mértékben erősödött a haza iránti hüségében. De ugy mint Sopron városa, Kőszeg is nehéz helyzetben volt a nemzeti felkelések korában, mert Bécs Kőszegnek minden hazafias megmozdulását közelről figyelte és könnyen ellensulyozhatta, sőt meg is bosszulhatta. (Ebben sem volt hiány.) Kőszegnek, mint a magyar birodalom egyik nyugati végvárának mindig nagy jelentősége volt az események kialakulásában, birtokára azért Ausztria, illetve az osztrák uralkodó ház mindig nagy sulyt helyezett. A város azonban védekezett idegen csavatkozás és inváció ellen. A város tornyainak védelme nagyrészt magyar lakókra volt bizva: 1663-ban a tornyak gondviselői között ily neveket találunk, mint Hoszthoty, Mikos, Simon, Marton, Somogyi, Bottyányi és Bónya. Mikor 1703-ban Rákóczi felkelésének hire érkezett, Kőszeg nagyarajku népe nagy lelkesedéssel fogadta a nemzeti mozgalom eszméjet. A kuruc-labanc küzdelmekben azonban Kőszeg városa, mely állandóan ki volt téve a két részről ellene inditott támadásoknak, óriási károkat szenvedett. Fosztogatások, pusztitások, tüzvészek sürün érték, lakosságának jó része el pusztult vagyoni helyzete megromlott. A megfogyatkozott lakosság pótása céljából a Rajna vidékéről és Württenbergből németeket telepitettek be, kik 1713-ban Kőszeg határában uj telepet letesitettek, mely Svábfalu nevet nyert (ma Kőszegfalva).

Kőszeg lakosságában ez időben szorult háttérbe a magyar elem és erősödött meg a németség Konkrét számbeli adataink erre nem igen vannak. Az 1720. evi conscriptióból mindössze annyit tudunk, hogy az akkor összeirt 438 háztartás közül csak 98 ban volt a háztartás fejének magyar hangzásu neve, 299 volt német, a többi korvát vagy más szláv. Alig egy negyed rész volt tehát csak magyar és — ugy látszik — ez az arány állandó maradt a következő másfél század folyamán is. 1880-ban, amikor a népszámlálás először allapitotta meg a nemzetiségek számát, Kőszeg lakosságának csak egy ötödresze 7.301 lakosból 1 505 vallotta magát magyarajkunak. Innen kezdve azonban rohamosan magyarosodik a város; 1890-ben már megduplázva találjuk a kőszegi magyarságot s husz evvel reá 5.134 lélek, vagyis a lakosságnak 61 százaléka volt magyar. A világháboru visszaesést hozott a magyarság örven-

detes fejlődésében; alighanem az akkor erősen üzött német nemzeti agitáció eredményeként csökkent a magukat magyaroknak valló egyének száma 4 978 ra, azaz a lakosság 58·7 százalékára. A rákövetkező évtized nemcsak teljesen helyreütötte ezt a visszaesést, de oly többletet eredményezett a magyarság javára, mely minden várakozást felülmúlt. 1930 ban ugyanis 6.763 egyén vallotta anya nyelvéül a magyart, ugy hogy a lakosságnak immár négyötödrésze magyar, negyszer akkora arány, mint félszázaddal ezelőtt.

Ez a fejlődés teljesen megváltoztatta Kőszeg ethnikai képét. A város, mely 1880-ban (5460 lélekkel) háromnegyedrészben német volt, ezt a jellegét rohamos gyorsasággal vesztette el. A mult század végén a lakosságnak márcsak a fele (4146 lélek) volt német, és az utolsó népszámlálás (1930) idejéig a németség száma 1691 főre apadt le. A részletes adatok a következők: (százalékokban)

	magyar	német	magyar	német
1880	1505	5460	20·6	74·8
1890	3197	3679	45·2	52·0
1900	3575	4146	45·1	52·3
1010	5134	3066	61·0	36·4
1920	4978	3314	58·7	39·0
1930	6763	1691	79·2	19·8

A magyarság erős térfoglalása három forrásra vezethető vissza. Ismeretes egyrészt a magyar elemnek kedvező természetes szaporulata, mely Kőszeg lakosságára is áll. Sokkal fontosabb azonban a vándormozgalom jelentősége. Kimutatható ugyanis pontos statisztikai adatok alapján, hogy a nagyon jelentékeny bevándorlásban a magyarok sokkal nagyobb számban vesznek részt, mint a németek, vagy mint amely arányban a magyarok a bennszülött törzsökös lakosságban képviselve vannak. Volt ugyanis a helyben születtek között: (százalékokban)

	magyar,	német	m.	n.
1910 ben	2106	2121	49.8	50·1
1920 ban	2011	2050	49·4	50·4
a Vasmegyében születtek között:				
1910-ben	1535	271	82·6	14·6
1920-ban	1336	584	69·0	30·1
az egyéb Magyarországon születtek között:				
1910-ben	1400	385	74·4	23·9
1920-ban	1520	389	74·6	19.1

Ime látható ezen adatokból, menynyire fokozza a bevándorlás a magyarajku lakosság számát és mivel ez a beszivárgás állandóan erősbödik s bizonyára fennállott az utolsó évtizedben is, a magyarság erős térfoglalása máris nagyrészben magyarázatot talált. Hozzájárul még az idegenajku néprétegek megmagyarosodása is, melyet az iskola, a közélet és a nemzeti szellemnek megerősödése önként magával hoz.

E három tényező összehatása következtében Kőszeg ethnikai képe annyira megváltozott s a város oly gyorsan vesztette el német jellegét, hogy ma már a legmesszebbmenő tárgyilagossággal is magyar városnak minősitendő. Intelligenciája magyar volt már a mult század végén is. Érdekes tünete ennek, hogy midőn akkor egy alföldi család sarját a német nyelv elsajátitása céljából kellett volna egy uri családban elhelyezni, nem birtunk oly német családot találni, melyben a gyermekek ne lettek volna teljesen magyarok.

Nyelvében él a nemzet. Kőszeg lakossága, mely nyelvében immár szinte teljesen megmagyarosodott, ezzel beleolvadt a magyar nemzetbe és annak értékes alkotórésze: Kelet felé a kultura fáklyavivője, nyugat felé a magyarság védőbástyája!

Néhány szó a helytörténeti kiállitásról és a városi muzeumról.

Irta dr. Vianna Aladár.

A szerkesztő ur azzal a felszólitással tisztelt meg, hogy e cikkben ismertessem a Muzeum, illetve a helytörténeti kiállitás érdekében folytatott gyüjtés eredményét. A legnagyobb munkatorlódás idején ennek — sajnálatomra — nem tehetek eleget oly mérvben, mint az ügy érdeke megkivánná, de megkisérlem röviden jellemezni, a mostani helytörténeti kiállitás és a jövendőbeli muzeum hogyan viszonylanak egymáshoz.

A kiállitás először is képet nyujthat arról, hogy hol tarthatnánk ma, ha például a belvárost nem fosztották volna meg a diszére szolgált bencés gimnáziumtól és egy városi muzeumot létesitettek volna benne, ahelyett hogy lebontották volna.

A meglepő gazdag anyagból, melyet Miske báró urnak országosan elismert szakértelme és magas korát meghazudtoló fáradhatatlansága e kiállitásra összegyüjtött, le kell termeszetesen számitani a polgári tradiciókat megtestesitő, és a lakások fegfőbb diszét képező, feltétlen családi ereklyéket, de hozzá kell gondolni azt a sok-sok érdekes és értékes holmit, ami az utolsó 3 évtized alatt — különösen az inflációs időkben — potom pénzen összeszedtek, és széthordtak innen a szélrózsa minden irányába. Ehhez képest a muzeum, amikor be fog vonulni a hősök kapujában lévő, s ezzel kapcsolatos helyiségeibe, csak szerény kezdet lesz, amely azonban igen biztatónak igérkezik, ha mindazt, amit a családi otthon disze gyanánt nem érvényesithetnek, amit ritkán kinyitott fiókokból, padlásokból kerestek elő, ajándékképpen, vagy a tulajdonjog fenntartásával, letét gyanánt elengedik vinni a muzeumba. .

Szó sincs tehát arról, hogy a muzeum érdekei ellentétesek volnanak a családok érdekeivel. Csak azt kérjük, hogy ami nélkülözhető, amit ritkán vesznek elő de érdekes és a város lakosságának kulturáltságára jellemző, azt ne rejtsék véka alá, hanem engedjék meg, hogy a város apraja-nagyja, de főleg az idegenek is megismerhessék, hogy milyen kulturáról és jóléteről tanuskodnak ezek az emlékek, és a vezető körök észrevegyék, hogy ezt a szomoru jelent és sivárnak tetsző jövőt talán mégsem érdemli meg ez a patinás város.

Sőt azt is merem állitani, hogy a muzeum a családi tradiciók érdekében is van, mert a nyilvánosság szeme előtt lévő családi ereklyékkel nem eshetik meg, hogy az egyik nemzedék hibájából elkallódnak, elvesznek az utódokra nézve, vagy szétszóródnak az ország különböző részeibe.

Ezért azt remélem, hogy mennél feltünőbbek lesznek a muzeum egyes részeinek hiányosságai a kiállitás gazdagságához képest, annál inkább fog a város lakossága arról gondoskodni, hogy letétek és hagyományozások utján ezeket idővel kipótolják.

A gyüjtésnél szerzett tapasztalatok alapján tehát a legjobb reménységekkel vagyok eltelve a muzeum helytörténeti részének jövője iránt. Annál nehezebben megvalósithatónak tartom a szorosabb értelemben vett szülőföldismertető, vagyis a természetrajzi és a földrajzi anyag összegyüjtését. Hogy azokat a szépen elgondolt kereteket, melyeket Thold Dezső barátom a muzeum számára előirt, betölthessük, a legkülönbözőbb szakembereknek évtizedekre terjedő, vállvetett munkája szükséges. A földrajzpedagógiai kiállitás előkészitésénél szerzett tapasztalatok azonban remélni engedik, hogy ebben az iskola-városban mindig fog akadni néhány lelkes tanár, ki önzetlenül elválialja egy kisebb, vagy nagyobb részletnek a feldolgozását.

Mire e sorok megjelennek, a kiállitások megnyiltak és a közönség előzetes tájékoztatására még a következőket tartom szükségesnek elmondani.

Helytörténeti kiállitásunk, mely a régi várnak 5 termébe van elhelyezve, időrendileg osztályozza az anyagot. A II. teremben vannak elhelyezve az emléktárgyak a legrégibb kortól kezdve egészen 1700 ig, a III ikban következnek 1700-tól 1810/20 ig, a IV ikben 1810/20-tól 1849-ig és az V-ikben 1850-től napjainkig. Az I. számu terem pedig a tudomány, irodalom és művészet helyi jellegü emlékeit foglalja magában. Ennek a teremnek a bejárata fölött függ altorjai Csoboth Ferenc jubiláris festménye, mely Jurisich Miklós sorsdöntő kirohanását ábrázolja. A főbejárat előtti folyosón pedig a Kőszegi Takarékpénztár alapitásának érdekes emlékei, néhány zászló és kép találtak elhelyezést.

Megjegyzendő még, hogy a termek számozása nem a főbejáratnál, hanem attól legtávolabb kezdődik.

A megnyitásra csak az anyag elrendezésével, készülhettünk el, de a feliratokat és a tárgyak tulajdonosainak név-jelzőit nem tudtuk mindenüvé elkészittetni, ezért nemcsak elnézést kérünk, hanem azt is, hogy azok a kiállitók, akik kisebb számu tárgyat adtak be, legyenek szivesek pár névjegyet magukkal hozni és ha észreveszik a hiányt a tárgy mellé tenni, vagy Asboth Ferenc urnak átadni. Ezzel munkáján nagyot lehetne könnyiteni.

Befejezésül még köszönetet mondok Miske báró ur és a magam neveben mindazoknak, akik fáradságunk s kerét a gazdag és értékes anyag beszolgáltatásával teljessé tették. Itt köszönöm meg nyilvánosan a sok régi keretet is, amelynek még csak egy részét használtuk fel a kiállitással kapcsolatban, ugyhogy maradt belőlük a muzeum további céljaira is. Végül névszerint is hálás köszönetemet fejezem ki báró Miske Kálmánné Öméltóságának, továbbá Schäffer Gusztáv Laschober Ödön és Maitz Andor uraknak, akik heteken hónapokon keresztül állandóan támogattak bennünket a gyüjtés illetve feldolgozás munkájában.

Magyar asszonyok spártai nevelést adjatok gyermekeiteknek.

Irta vitéz Szabadváry Ferenc.

Ma van az egész országban a hősök napja. Szebb és méltóbb napon nem rakhattunk volna le 400 évvel ezelőtt hősies harcokban elesett polgártársaink és a világháboruban hősi halált halt katonáink emlékei előtt az emlékezés koszoruját. Ma mindenhol az egész országban a vitéz hősök, a férfias erő és bátorság szellemét ünnepeljük. De mi Kőszegen ne feledkezzünk meg e szent napon a mult és jelen még nagyobb hőseiről, az asszonyokról.

Mindenfelől jönnek ma az idegenek, közelről és távolból városunkba, akiknek fogadására nagy-nagy örömmel készültek Kőszeg asszonyai és leányai, mert hisz elsősorban az ő munkájuk tette lehetővé, hogy városunk oly diszes ünnepi köntöst öltött. Lelkesedésük, odaadásuk példát mutató volt, ép ugy, mint 400 évvel ezelőtt, amikor a vár falain az ostromot visszaverve segitőtársként állottak és küzdöttek a férfiak oldalán.

A nők legszebb kincse, drágalátos lelkük s a mai ünnepségünkön lelküket szeretnénk fogékonnyá tenni egy gyönyörü szép magyar gondolat megvalósitására. A magyar nemzetnek mindig voltak kiválló nagyjai, költői, irói és vezérei Rákóczi Ferencei, Petőfi Sándorai és Kossuth Lajosai, akik magukkal vitték a nemzetet. De voltak Zrinyi Ilonái s legyen ma minden asszony még Zrinyi Ilonánál is több. Rázzák fel a férfiakat s vele a nemzetet mai letargiájából s gyermekeik jövőjére gondolva öntsenek a férfiakba lelkesedést, önbizalmat és erőt s mindenek elött neveljenek erős uj, kemény ifjuságot. Oly generációt, amely ki tudja magának küzdeni a szebb és boldogabb jövendőt. Ma az asszonyok hitére és lelkesedésére még sokkal nagyobb szükség van, mint volt 400 évvel ezelőtt.

Mennyi nemes anyai sziv veszitette el a világháboru vérzivataros idejében legdrágább kincsét, édes gyermekét. Ma pedig itt állnak gyermekeik legnagyobb részével a mai nincstelen és bizonytalan világban remény nélkül. De az asszonyok mégsem csüggednek. Sőt e legnagyobb anyai szenvedés gyermekeik bizonytalan jövője ad uj erőt, mert a világon legjobban szeretett gyermekeik jövőjéért küzdve nem ismernek és nem fognak ismerni akadályokat. Kell, hogy eltünjön a szebb jövő elött a keserves jelen. Hol van a mi szebb jövönk, ha nem gyermekeinkben és nem ifjuságunkban. S e jövendő nemzedék nevelése, tehát a mi egész eljövendő sorsunk van letéve asszonyaink kezébe. Az anyákra vár a legnagyobb hivatás. A mai gyermekekbe, a mai ifjuságba a hazaszeretet és az igazi testvérszeretet érzéseit ugy beoltani a minden benyomásra fogékony, tudás szomjas gyermeki lelkekbe, hogy mindez a jó és a szép egész élete utján végig kisérje. A gyermekkor és az ifjuság benyomásai egy életre szólnak. Nincs áldozatkészebb, ideálisabb s odaadóbb lélek, mint a romlatlan gyermekszív. Az ő nevelésük s vele egy uj ország felépitése a régi feltámasztása, elsősorban asszonyaink kezébe van letéve. Neveljék a magyar asszonyok az ifjuságot ne puhának, ne kényelemre, ne az élettől csak követeléseket támasztóknak, hanem munkára, nélkülözésekre és szenvedésekre képeseknek s akkor majd nem éri az életben csalódás őket. De a nemzetet sem.

Spártai asszonyokra és spártai nevelésű ifjuságra van szükség. Az igy nevelt ifjuság, majd szembe mer szállni az élet küzdelmeivel s amit mi el nem érhetőnek, ki nem küzdhetőnek gondolunk, ez az ifjuság röptében megvalósitja. El kell távolitanunk a nevelésből a háboru utáni idők jellegzetes, káros és az egész generációra kiható inflációs, erkölcstelen és könnyelmü életfelfogását.

Mindannyian, mindenfelé uj Messiást várnak. Ne azt keressük. Az igazit találjuk ujra meg szivünkben és minden tettünkben. Tanuljunk megint meg jót cselekedni és a rosszat kerülni. Helytelen neveléssel ne hagyjanak még egy generációt a háboru és a háboru utáni káros felfogások vágányaira kerülve, tönkre menni. Legyenek asszonyaink szegények, vagy gazdagok, egyre gondoljanak, gyermekeik jövőjére s a mai időknek megfelelő kemény és szenvedéseket kibiró spártai nevelésére. Erre fogjon össze minden asszony, ez a felhivás hangozzon el a mai ünneplő ősi Jurisich városából mindenfelé. Ezt a gondolatot hirdessék azoknak a kőszegi asszonyoknak utódai, akik 400 évvel ezelőtt a vár falain állva, ma pedig azok romjain, de egy uj feltámadásra készülő, ünnepi köntöst öltött városban ismét mellettünk állva olyan ifjuságot akarnak és tudnak felnevelni, akiknek spártai jelleme és szelleme teremti meg az uj, a boldog nagy Magyarországot.

Kőszegi Optimizmus 1932-ben.

Egészséges optimizmussal készülünk fel az ünnepségek és a nyári idegenforgalomra, valamint a nyaraló évadra. Optimizmus nélkül nem lehet cél. Ha nem lett volna bennünk optimizmus, akkor ma nem ünnepelnénk, akkor ma nincs idegenforgalom s nincs meg a remény sem a jobb jövőre. Már a jubileumi évnek eddigi eseményei is szinte elkápráztatják a kőszegi szemet, pedig még csak most jön a java. Már eddig is, mintha egy uj élet lázas forgataga indult volna meg, hogy magával sodorja Kőszeget a szebb jövő felé. Valami szokatlan elevenség az, amely ráveti fényét és napsugarát az eddigi lomhaságra, nemtörődömségre, bénaságra. Kezdve a jubileumi év első eseményeitől a filleret gyorsvonatig, valami friss vérkeringest észlelünk ódon falaink között. Az eseményeknek máris oly sora vonult el szemeink előtt, amely biztos jele annak, hogy nemcsak élünk és vagyunk, hanem annak is, hogy megmozdultunk és jobb jövőt akarunk városunknak kiküzdeni. Megmozdult az elaludt társadalom, Kőszeg ismét eleven életet él. Legyünk továbbra is optimisták. Ne csüggedjünk minden kis csalódástól, hanem megfeszitett erővel, erős hittel, törhetetlen bizalommal haladjunk tovább azon az uton, amelyen most a jubileumi évben elindultunk, amely lassan, de biztosan visz bennünket a szebb jövő felé.

Akadály, gáncs, baj ér még bennünket a jövőben is, minden ne szálljon, küzdjünk, dolgozzunk tovább. E harcunkban, amelyet Kőszeg szebb jövőjéért meginditottunk, támogasson mindenki bennunket. Tegyük egymás kezébe kezünket, vessük egymasnak válluinkat és dolgozzunk összefogással és megfeszitett erővel Kőszeg szebb jövőjéert. Ne a harag, ne a gyülölet, ne az irigység, ne az önérdek és ne a magunk kényelme legyen az irányadó, hanem a közjó és a közös siker, amikor városunk nyaraló és üdülő várossá való fejlesztésén, szépitésén és népesitésén dolgozunk.

Az eddigi események kis képét mutatják annak az eleinek, amelynek megvalósitását szeretnők látni nagyban Kőszegen.

Az idén nyaralók fognak széledni nemsokára szerte széjjel az országban. Ennek elenkséget és vidámságot hoznak magukkal. Nagyon, nagyon meg kell becsülnünk a hozzánkérkező nyaralókat, turistákat s általában minden idegent. Legyünk barátságosak. El kell követnünk mindent, hogy senki kapzsi módon ki ne zsákmányolja a városunkba érkezőket. Az idén még azoknak is meg kell a magyar nyaralóhelyekkel elegedni, akiknek anyagi helyzetük talán megengedi a külföldi nyaralást, mert országunk érdeke ellentmondást nemtürően megparancsolja, hogy ne vigyék külföldre a magyar pénzt. Most van itt az ideje annak, hogy a kényszerből belföldön maradók úgy megkedveljék a magyar fürdőket és nyaralóhelyeket és közte városunkat, hogy soha a jövőben se kivánkozzanak külföldre. Legyen vége a helytelen eltévelynek, amikor az volt előkelő, hogy minden magyarnak külföldön kell nyaralnia. De kövessünk el mi is mindent, hogy a fürdővendégek meg elégedetten távozzanak városunkból.

A nagyszabásu idegenforgalomnak jelentősége, erkölcsi és anyagi előnyei szinte kiszámithatatlanok. Különösen akkor, amikor városunk polgáraira elviselhetetlennek látszó terhek nehezednek. Ezért kell minden igyekezetünknek odairányulni, hogy az idegenforgalmat necsak ideirányitsuk, de értékeit ki is használjuk s idegenforgalmunkat egészséges alapokra fektessük.

Legyen csonka hazánk egyik legszebb és legértékesebb kiránduló, turista és üdülő városa Kőszeg. E cél érdekében mulhatatlanul szükséges minden tényező, minden erő, minden polgár összefogása, támogatása, kitartása és a nagy nagy akarás mellett van szükség még valamire, optimizmusra, egeszéges üditő és cselekvő optimizmusra.

vitéz Szabadváry Ferenc.

Felszentelték a renovált kőszegi, bencés templomot.

Kőszegnek külső képén is valóban az ünnepi hangulatot látni. A házain nemzetiszinü lobogót lengeti a szél, minden ház kitatarozva várja a szép ünnepeket és várja az államfőt, Magyarország Kormányzóját.

És valóban méltóan készül a kőszegi polgárság a Kormányzó fogadására. Különösen a belváros több száz éves házai mintha ujra éledének, kicsinositva, virággal az ablakban, zászlódiszbe öltözve bámulnak az uj épületre a Hősök Kapujára.

De a legöregebb belvárosi ház, Istennek háza a szent Benedekrendi szerzetesek temploma hatalmas restauráláson ment keresztül: a bencés rend műértőinek szakavatott véleménye szerint restaurálták a bencés templomot, mely már a török harc idején másfél száz éves volt és sokat szenvedett a folytonos pusztitásokban, tüzvészekben, még a hajók bordái is meggörbültek a sok viszontagságban és ma mégis oly pompás átalakitásban fogadja a jubileumi ünnepekre jövőket, hogy valóban minden kőszeginek csak kedve tellik és büszke a szép bencés templomra.

Az ünnepélyes felszentelés Úrnapján volt.

Urnapján este 7 órakor megtellett a bencés templom, amidőn Jándy Bernárdin kormányfőtanácsos, czelldömölki apát fényes papi segédlettel felszentelte a bencéstemplomot.

A felszentelés után visszavitték a templomba az Oltári szentséget, ezután pedig következett a vesperás, mely alatt a missiós növendékek pompás énekkara énekelte az ünnepi vesperást.

A felszentelési ünnepség közben Kováts Arisztid bencés igazgató mondott nagyhatásu beszédet:

Örömmel lépek a szószékre, ebben az ujjáépült templomban a szószékre, mely Kőszegnek legrégibb háza, mely már akkor állott, amikor még Amerikát fel sem fedezték, itt már akkor gyönyörü freskók diszitették a falakat, amikor Newyork helyén még vadon, őserdő volt, amikor még nem élt sem Kálvin. sem Luther. — Arra kérte beszéde folyamán a szónok a hivőket, hogy fokozattabb buzgósággal imádkozzanak a renovált templomban buzgó papokért, istenfélő hivekért és az Ifjuságért.

A vesperás befejezése után a gimnáziumi énekkar énekelt az áldás alatt Szabó János karnagy vezetésével.

Ugyancsak ekkor áldották meg a Mária oltár mellett elhelyezett és Waldmayer Károly által a bencés templom részére adományozott Jurisich bronzplakettet is, melyet a nemesszivü, adományozó a Hősök Kapujának külső falában akart elhelyezni eredetileg, de mert erre ott alkalmas hely nem volt került a bencés templomban

A Vasmegyei Kertészegylet is belekapcsolódik Kőszeg jubileumi ünnepségeibe. A vezetőség értesitette a polgármestert, hogy junius 5-én, vasárnap tartja Kőszegen évi rendes közgyülését.

Támogassuk a virágkultuszt városunkban.

Ünnepi köntöst öltött Kőszeg. Csodálatosan megszépült a város polgárságának áldozatkészségéből. Alig van ház, amit ne hoztak volna rendbe, ne festették, ne meszelték volna ujra. Jubileumi évében felfedezte az ország Kőszeget, mint idegenforgalmi tényezőt és felfedezte, mint nyaraló és üdülő várost. Számithatunk olyan idegenforgalommal és a nyaralóknak olyan tömegével, mint még soha azelőtt. Gondoskodnunk kell azonban nem csak barátságról, jó vendéglátásról hanem igyekeznünk kell a házakat, lakásokat, vendégszobákat minél derüsebbé, barátságossabbá tenni. Legjobb segitő társunk ebben a virág. A virág a legügyesebb vendégmarasztaló, mert mindenütt megteremti az otthon légkörét. Virágozzuk fel elsősorban ablakainkat, mert ezzel nem csak saját magunknak okozunk örömöt, hanem kötelességet teljesitünk városunkal szemben, ha az idegenforgalom és a nyaraló város érdekében felismerjük a virágkultusz jelentőségét. Kapcsolodjék minden kőszegi lakós a „virágos Kőszeg" mozgalomba és diszitse ablakait, erkélyét, szobáját, lakását virággal. Az idegenforgalom, a nyaraló és üdülővárós fejlődésére a lehető legnagyobb befolyással van az a körülmény, milyen benyomásokkal távozik városunkból az itt megforduló idegen. Ezért kell mindent elkövetnünk. a köztisztaság emelésére, a város szépitése és a város kellemessé tétele érdekében. Ha hódolunk a virágkultusznak, ha virágos várossá varázsoljuk Kőszeget, ha mindenkiben felébresszük a virágok iránti szeretetet és a virágkultusz terjesztését városunkban, ha megindul a nemes verseny e tekintetben is városunk polgárai között, akkor ismét nagy-nagy lépésekkel **közelitettük meg a szép elgondolást**, legyeu Kőszeg azzá, amire gyönyörü környéke, kitünő levegője és sok egyéb szépsége folytán hivatott, üde, virágos, nyaraló, üdülő, turista és iskolavárossá idegenforgalmi gócponttá.

v Sz.

A főünnepségek zenei programmja.

A vasárnapi programmnak kétségkivül egyik leghatásosabb része lesz a tábori misén Kőszeg tanulóifjuságából alakitott 300 tagu vegyeskarnak szereplése. A vegyeskarban szerepel a gimnázium, a tanitó- és tanitónőképezde, valamint a polgári fiuiskola válogatott énekkara. Előadásra kerül Misse de beata misebetétül Boldog Asszony Anyánk és Ah hol vagy magyarok, régi egyházi énekek. A nagy fáradsággal betanitott misét Szabó János egyházi karnagy vezeti.

* * *

A Hősök Kapujának felavatási ünnepélyén a belváros ódon patinás házai között 500 férfitorokból hangzik fel a Hiszekegy, amely gyönyörü ünnepség ugyancsak Vasvármegye dalárdái által előadott Himnusszal záródnak. Az énekkarban résztvesz a Szombathelyi Máv. Haladás, a Szombathelyi Iparosdalárda, a Celldömölki Máv. dalárda, a Körmendi Iparosdalárda, a Nagygencsi Daloskör és a Kőszegi Concordia dr. Stúr Lajos.

* * *

A délutáni andalgói hangversenyen a dalárdák összkarban eléneklik Árvalányhaj, esik, esik . . . kezdetü egyveleget, Heinz Fülöp vezetésével és Jarisch János vezetésével Amner: Nem, nem, soha cimü énekét. Az egyes dalárdák közül a Szombathelyi Dalosegylet König Péter: Lant és kard c. darabját, a Szombathelyi Iparosdalárda Révffy—Köicsey: Intés és S. Jaroff: Volgadalát adja elő. A celldömölki dalárda: Falu végén és Hardangeli nászut c. dalokkal szerepel, a körmendi Iparosdalárda pedig Beschnitt J. Osszián és Horváth Akos: Késő vágy c. darabbal lép a nagyközönség elé

* * *

Az opera-előadás a főreáliskola disztermében Mögele-Gleim: A kőszegi Loreley c. 3 felvonásos vigopera kerül előadásra, mely már tavalyi előadásában is nagy sikert aratott. Épen a nagyközönség felkérésére állitotta be ezt a könnyü és nagyon dallamos kis operát a rendezőbizottság a jubileumi ünnepségek sorába. A darabot hégeni Gleim Hugó nyug. huszárezredes vezényli. A darabnak több, mint 50 szereplője van. A főszereplők egytől-egyig kipróbált énekesek. Nagyon kedves szerepekben jut érvényre a kar is. A zenekarral együtt az operának több, mint 100 szereplője van.

* * *

Üzemét növeli a kőszegi posztógyár.

Nem akartunk ez ügyről eddig irni, amig nem tudtunk pozitivumokat, nehogy ugy járjunk, mint a harisnyagyárral. A gyár kibővitése most már azonban annyira előrehaladott, majdnem befejezett tény, hogy a jubileumi év főünnepségeinek szép ajándékakép beszámolhatunk arról, hogy a gyár vezetősége már be is adta kérvényét a város polgármesteri hivatalához, amelyben többek között a következőket irják:

— Vezérigazgatóságunk alhatározta, hogy amennyiben Kőszeg város polgármesterével történt megbeszéléseink alkalmával jelzett és körvonalazott igéneveink honoráltatnak, ugy az Első Magyar Nemez-, Posztó és Fezgyár R.-T. az ugynevezett Beret-gyártást bevezeti és erre berendezkedik.

A Beret gyártással az egész világon csak 2 gyár foglalkozik ezek közül az egyik a Tarbouches társasága, mely utóbbi strakonici gyártelepének egy részét hajlandónak mutatkozik áttelepiteni, hogy egyrészt a magyarországi szükségletét kielégithesse, másrészt a keleti exportot minél eredményesebben bonyolithassa le.

A szükséges épitkezésig a gyár mostani keretei mellett adna helyet az uj iparágnak, azonban elodázhatatlan az uj épitkezés.

Azt hisszük nem kell bővebben kifejteni, hogy miért támasztunk igényt a várossal szemben is, mert hisz kézenfekvő, hogy az első 10 év alatt egy teljesen uj gyártási ág bevezetés produktiv alig lehet, másrészt a mai nehéz gazdasági helyzetben nem áll a vállalat módjában némi hozzájárulás nélkül az uj iparvállalatot létesiteni, illetve egy teljesen uj, a mostani keretbe be nem illeszthető gyártást felvenni.

Nem áll kérelmünk a mai áldozatkészségünk mögött sem, melyet vezérigazgató urunk a nemrégiben meghiusult gyáralapitás ellenében szivesen határozott el, hogy a felcsigázott reményeket kárpótolhassa."

Biztosan hisszük, hogy ezt az alkalmat most az egyszer nem szalasszuk el. A gyár tekintettel lesz igényeinél a város jelenlegi szomoru anyagi helyzetére, de viszont a város polgársága is tudja értékelni jelentőségét egy ily, Magyarországon eddig egyáltalán nem létező és az egész világon is csak két gyár által előállitott uj vállalat jelentőségének.

v. Sz.

Viseljünk Jurisich-jelvényt!

Kapható mindenütt!

Magyarország sajtója Kőszegért.

Támogat bennünk az egész ország sajtója.

Ha nem támogatott volna bennünket, akkor ma nem lehetnénk ott, ahol vagyunk. A sajtó eléggé fel nem becsülhető eredményét szemeinkkel láthatjuk. Kőszeg s vele e propagandát megindító lapunk sohasem felejti el Magyarország sajtójának a jubileumi évben tett értékes szolgálatokat.

— o —

A Pesti Hirlap május 22-i vasárnapi száma hozza felelős szerkesztőnk képekkel illusztrált két oldalas cikkét a jubiláló Kőszegről.

— o —

Nincs Magyarországnak olyan napi vagy hetilapja, amely e héten ne foglalkozott Kőszeg jubileumi esztendejével. Ezekből névszerint alább csak néhányra mutatunk külön is reá.

— o —

A Vasvármegye valósággal kőszegi lap lett. Lingauer Albin Kőszegről irt vezércikkei az ünnepség minden fázisáról részletesen és állandóan foglalkozó tudósitások, egész Vasvármegye közönségét a szó szoros értelmében belekapcsolják Kőszeg ünnepségeibe a Vasvármegye révén.

— o —

A Mosonvármegye, Kemenesalja és Rábavidék e heti számai hozták felelős szerkesztőnk cikksorozatának befejező részeit a jubiláló Kőszegről.

— o —

Az Esztergom és Vidéke vasárnapi száma 2 hasábos cikket hoz „Kőszegi leleményesség" cimmel.

— o —

A Zalavármegye napilap első-oldalán közöl Kőszegről egész oldalas tudósitást.

— o —

Az Est szerdai szánámában képekkel tarkitott kiadós cikkével számol be Kőszeg ünnepségeiről.

— o —

A budapesti Ujság napilap május hó 25-iki számában hoz nagy cikket a jubiláló Kőszegről s foglalkozik részletesen Kőszeg ismertetésével. A cikk e részében megállapitja, Kőszeg városát Krisztus után 40-ben alapitották és nevét Anonymus szerint Zsolt vezér adta.

— o —

Esztergom másik lapja az „Esztergom" e heti számaiban foglalkozik ismételten Kőszeggel és ünnepségeivel.

— o —

A rádió e héten ismételten kimeritően foglalkozott a hirek közvetitése alkalmából Kőszeg városával a kőszegi városttrommal és a kőszegi ünnepségekkel.

— o —

Tolnamegye legnagyobb napilapja a Tolnavármegye a beküldött propaganda anyag alapján május hó 22-iki számában hoz részletes tudósitást Kőszegről.

— o —

A Magyarság május hó 22-iki számának képes melléklete hoz igen szép képeket a jubiláló Kőszegről.

— o —

Győr legnagyobb napilapja a Dunántuli Hirlap május hó 22-iki számában hoz nagy cikket a következő jellemző és reánknézve örvendetes főcimmel: „Országos jelentőségü ünnepségek a legszebb magyar nyaraló városban."

— o —

E héten a budapesti kőnyomatosok is átvették a beküldött propaganda anyagot és a Budapesti Értesitőtől kezdve az összes kőnyomatosok részletes tudósitást hoznak Kőszeg ünnepségeiről.

— o —

A Nemzeti Ujság május hó 26-iki száma egész oldalas cikket közöl felelős szerkesztőnk tollából Kőszegről.

— o —

A Pesti Hirlap, Magyarság és az Uj lap csütörtöki számai hoznak hoszszabb tudósitásokat a jubiláló Kőszegről

Rádióelőadás a kőszegi jubileumról.

A kőszegi Jurisich-ünnepségek sorozatába szerdán este a magyar rádió is bekapcsolódott. Jambrits Lajos szólt ez alkalommal a rádió milliónyi hallgatójához, rövid, de annál élvezetesebb előadásban.

A nyugati végek ezer éves bástyájának, a kőszegi vár két elnémult tornyának nevében köszöntötte a rádió hallgatóságát. Az ezer éves vár és az ezer éves város a mai uj határok közé szoritott nyomoruságában büszkén nyujtja a magyar történelem egyik legszebb emlékét — mondotta többek között — ajándékul a mai kornak, hogy életet öntsön lankadó hitünkbe és erőt adjon a mult példájából a jövő küzdelmekre. Az ezer éves kőszegi vár a magyar mult minden dicsőségét és tragikumát megtestesiti magában és amint 400 évvel ezelőtt alig ezer felfegyverzett városi polgárral megállitotta és visszavonulásra késztette Szulimán félmilliónyi hadát, mely a művelt Nyugat ellen tört, ugy most lerongyoltságában, éltető forrásaitól való megfosztottságában is ujból harcban áll, iskoláival, ezer éves kulturájával ismét védőbástyát állitott fel az uj várkapuval, mely alól az iskoláiban nevelt fiatalság friss erejét küldi az élet harcába a Keletről és Nyugatról egyaránt előtörő krisztustalanság ellen.

Jambrits Lajos ezután meleg szeretettel és poétás lélekkel szinte a hallgatóság elé varázsolta Kőszeg patinás házait, sok száz éves emlékeit, gyönyörü vidékét és megemlékezett a 29-iki ünnepség főbb mozzanatairól is. Végül magyaros vendégszeretettel hivta meg a magyar közönséget az ünnepségekre és városának meglátogatására.

A Hősök Kapujáról
és a Tiszti Gyógyházról
képeslapok
már kaphatók!

Eredeti fényképlapok óriási választékban!

Róth Jenő
könyv- és papirkereskedés

ZENEMŰVEK — HÍRÓSZEREK

Én is nem! Én Róth Jenőnél vásároltam!

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR
Alapitva 1870 **Kőszeg** Póstacsekk sz. 36598

Rézkarcok.
Emléktárgyak.
Kőszegi vezetők.
Fotocikkek.

HIREK

A győri tankerület középiskolának igazgatói kedden gyülést tartottak Kőszegen Dsida Ottó tankerületi főigazgató elnöklésével, majd pedig részt vettek a gimnázium dísztermében tartott ünnepségen, amelynek keretében a kőszegi iskolák növendékein kivül szerephez jutottak és szép sikerrel állták meg helyüket a szombathelyi reáliskola növendékei is. Az igazgatók az ünnepség után a városházára látogattak, ahol vitéz Nagy Miklós dr. üdvözölte őket. Délben a reáliskola disztermében ünnepi ebéd volt az igazgatói értekezlet résztvevőinek tiszteletére. Délután pedig a bencés székház látta vendégül őket. Az igazgatók gyülésén résztvettek: Dsida Ottó tanker. főig. Faragó János ny. c. főig. Pápa, Mathiasz Artur ig. Szentgotthárd, Szüts Sándor ezr. főig. Sopron, Schwartz Kálmán Sopron, Sziklai Jenő ig. Sopron, Németh Sámuel ig. Sopron, Fejes Zsigmond ref. gimn. ig. Pápa, dr. Balogh Albin reálgimn. ig. Pápa, dr. Kocsis Lénárd gimn. ig. Győr, Simon Miklós reálisk. ig. Győr, Strasser Sándor leánylic. ig. Győr, Steiner Miklós gimn. ig. Szombathely, Perepatits István dr. reálisk. ig Szombathely, Tunner Károly leánylic. ig. Szombathely, Képes Winkler Szilárd ezr. főig. Kőszeg, Kovács Arisztid gimn. igazg. Kőszeg, Arató István leánylic. ig. Kőszeg és Mátrai János piarista ig.

Aranylakodalom. Kern Mihály és Kuntner Katalin pünkösdhétfőn ünnepelték házasságuk 50. évfordulóját.

vitéz dr. József Ferenc főherceg elvállalta a kőszegi kath. nőegyesület disztagságát, egyuttal megküldötte ugy a saját, mint Anna főhercegné arcképét kedves kisérő sorokkal az egyesület ügyvezetőjének özv. Pusch Károlynénak.

A helybeli „Mátyás király" nevét viselő honvéd zászlóalj junius hó 1-én „Ezred emléknapot" tart. Az ünnepség sorrendje a következő: Május hó 31-én este fél 9 órakor zenés takarodó, amely a város főutvonalain vonul végig. Junius hó 1-én reggel fél 7 órakor zenés ébresztő. 1/2 9 órakor tábori istentisztelet a KSE sportpályáján. 10 órakor hősök emléktábláinak megkoszoruzása. D. u. 3 órakor sport- és játék délután az Andalgónál. Ezen ünnepségen Kőszeg város közönségét a zászlóalj parancsnokság szivesen látja.

Kőszeg város ismertetése jelent meg tegnap, melynek szép kiállitása és 20 városképe kellemes meglepetést keltett. Kiadó szerzője Kőszegi József nyug. rendőrkapitány, a turista egylet titkára, aki saját költségén nyomatta ki, de az egész bevételt az óházi emlékmünek ajánlja fel. Aki 40 fillérért megveszi, ezzel az óházi emlékmü épitését segiti. Aki több példányt vesz és idegenek körében terjeszti, a város idegenforgalmát mozditja elő. A város közönsége bizonyára tömegesen fogja méltányolni a nemes célt.

Éleslövészet. Folyó évi junius hó 10-től junius hó 18-ig bezárólag vasárnapot kivéve reggel 7 órától az est beálltáig Cák község, cáki erdő, Irányhegy, (Zeigerberg) és Pogány által határolt területen harcszerü éleslövészet lesz. Az érdekelt lakóságot a kőszegi állomásparancsnokság ez uton is figyelmezteti, hogy a fent jelzett időben és a veszélyeztetett területen a saját érdekében senki se tartózkodjék és a helyenként felállitott biztonsági őrök utasitásainak mindenki vonakodás nélkül eleget tegyen. A veszélyeztetett terület a szokásos módon, kilátópontokra tüzött fehér-piros zászlókkal is lesz jelezve.

— Fotocikkek kaphatók Róth könyvkereskedésében.

A 83 asok megkoszoruzzák a kőszegi hősök szobrát. A volt 83-asok szombaton este összejövetelt tartottak a Sabariában, ahol elhatározták, hogy 29-én, vasárnap megjelennek a kőszegi jubileumi ünnepségen és koszorut helyeznek el a Hősök Kapujába épitett emléktáblákra.

Egy gyakorlati könyv Kőszegről.

Hiányzott eddig olyan gyakorlati kézikönyv, amely az idegennek keresztmetszetben mutassa be a várost, ennek fejlődését, intézményeit, épületeit, és az a nagyközönség, amelynek nem célja a város alapos tanulmányozása, de érdeklődését mégis felkelti mindenkit megejtő szépsége, patinás épületei, sajátos, egyéni életmegnyilvánulása, a rendelkezésére álló rövid idő alatt a külső futó impressziónál mélyebb és tartósabb hatást alig vitt magával.

Hézagpótló, egész munkát végzett a rendezőbizottság megbizásából dr. Fuchs Endre, amikor az ünnepély teljes programját is felölelő könyvében: „Kőszeg ismetetésében s mint tartalmával teljesen fedő füzetben minden idegennek olyan lámpát adott a kezébe, amelynek fényével a sokszázados multba is bevilágit és Kőszeg külső képéből a belsőt is ugy ismerteti meg, hogy a köngyv kalauzolésa nyomán mindenki Kőszeg tartós barátjává, sőt idegenvezetővé válik.

Az általános ismerterés után sétautra visz a városban és miután a szellemi táplálékot megadta, az anyagiak teljes ismertetését adja. Az idegenforgalmi adtokkal kapcsolatban felsorolja a hatóságokat, intézményeket, ismerteti az iskolákat, internátusokat, kirándulóhelyeket. Külön érdeklődésre tarthat számot az 1532-es ostrom és a jubileumi év szines, eleven és hü leirása és a jubileumi év irodalmának ismertetese.

Az 50 filléres könyvecske nemcsak idegennek, de helybelinek is figyelmébe ajánlható és 100%-ig megfelel annak a célnak, amelynek érdekében készült.

Dr. F. J.

Ma, vasárnap
este 9 órakor

katona-zene a

Stucc-ban

Menetrend.

Érvényes 1932. május 15-től október 1-ig.

Kőszegről indul:	4·42	6·45	12·00	15·46	20.46	22·15*)
Szombathelyre érk.:	5·15	7·27	12·42	16·28	21·18	22·48
Szombathelyről indul:	5·50	7·55	13·33	18·30	23·15	21·33*)
Kőszegre érkezik:	6·37	8·42	14·20	19·17	23·52	22·10

*) Csak vasár- és ünnepnap jun. 25-től aug. 13-ig.

Sopronból indul:	9·55	15·47	10·34
Kőszegre érkezik:	12·18	18·10	21·46
Kőszegről indul:	14·32	9·25	4·33
Sopronba érkezik:	17·13	11·50	7·56

Az első filléres gyors Kőszegen.

Urnapján Kőszeg az igazi nyaralóvárosnak a képét vette fel. A körmenet után déli fél 12 órakor robogott be Kőszegre az első filléres gyorsvonat Budapestről, melynek Kőszegre való inditását a kőszegi jubileumi ünnepségeket rendező bizottság kérelmezte.

Impozáns látvány volt, amint a kőszegi állomáson befutott a városi zenekar hangjai mellet és 2000 főnyi kőszegi a filléres gyorsot váró közönség éljenzése mellett a 12 hatalmas Pullmann kocsiból álló gyors.

A filléreseket az állomáson vitéz Nagy Miklós dr. polgármesterhelyettes köszöntötte kedves meleg szavakkal. A városi zenekar indulója és polgári fiuiskola pörge cserkészeinek vezetése mellett indult meg a 659. filléres nem éppen biztató időjárás mellett a főtérre, ahol nagyszámu közönség üdvözölte a budapestieket.

A rendezőbizottság már az utasok kiszállása alkalmával megállapitotta, hogy Kőszegre valóban uri közönség jött, nem is rokon látogatásra, mert a rokonlátogatókat a gyorsvonat már Szombathelyen letette, hanem azért, hogy meglátogassa a jubileumi Kőszeget, melyről ma a budapesti lapok és a rádió is olyan gyakran foglalkozik.

Az utasok legnagyobb része nagy örömmel vett tudomást arról, hogy azonnal szentmisét hallgathat és siettek a Jézus Szive templomba, ahol Forgách tanár mondott szentmisét és rövid de annál meghattóbb és hatásosabb szentbeszédet.

Az étkezés sajnos nem ment a legsimábban. A rendező bizottság Szmolyán László, Schedl Márton, Németh Mihály, Kiss Gyula mérnök, Fekete Károly és Willinger Vilmos városi tisztviselők mindent elkövettek az étkezés zavartalan lebonyolitására, de már eleve nem sikerülhetett, mert hiba volt a rendezésben: A 670 utas az Ibusz rossz vezetése mellett érkezett Kőszegre és csak 10 utas váltott ebédjegyet és többen mint 400-an ebédeltek. Természetesen minden utas a templomból kijőve a Strucc szállodát szállta meg és onnan nem volt hajlandó elmenni fél világért sem, hiába figyelmeztették, hogy a konyhában a többlet filléresek részére még csak most kezdik a főzést.

A vendéglősök is kötelezettséget vállaltak, hogy tekintettel lesznek Kőszeg város nagy idegenforgalmi érdekeire és csak annyi vendéget vállalnak, ahányat gyorsan és figyelmesen tudnak kiszolgálni. E tekintetben már is hiba volt a kréta körül! Több önfegyelmet és belátást kérünk. Ez mindannyiunk parancsoló érdeke.

Az ebéd igy eltartott délután 2 óráig. Ezután a rendezőbizottság kalauzolása mellett a város nevezetességeit tekintették meg a filléresek a belvárost a Hősök Kapuját, a két templomot a várat csodálván meg.

Ezután a királyvölgybe vezetet az ut a 600 éves gesztenyefához melynél hosszabb pihenőt tartottak, mert a legtöbb pesti még szelid gesztenyét egyáltalán nem is látott, 600 évesről pedig álmodni sem mert. A kirándulók egy része innen a Hétforráshoz ment, mások a Kálváriára rándultak hogy szép kilátásban gyönyörködjenek. A kora délutáni órákban kissé megzavarta a kirándulást az eső, mely azonban hamarosan elállott és a legszebb időben folytatták a kirándulásokat. Sokan a filléresek közül résztvettek a várban tartott szimfóniának főpróbáján és a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak a tapasztalt nagy zene kulturáról.

A legkedélyesebb hangulatban fogyasztották el az utasok vacsorájukat most már megrendelés után és fájó szivvel bucsuztak el Kőszegről már korán este fél 8 órakor a viszontlátás reményében.

Az elutazás az érkezésnél is impozánsabb volt. Ott fél Kőszeg. A pestiek kitünő hangulatban. Oly forgalom, jövés-menés, autók szakadatlan érkezése, valóságos emberáradat. Ez volt az igazi kép Kőszeg jövőjéből, itt volt lelki szemeink előtt megvalósitva a valóság, a nagyforgalmu nyaraló- és üdülő város pályaudvarán. Felejthetetlen kép volt, amikor a gyors kigördült az állomásról. Szakadatlan lelkes integetés, kendők lobogtatása. Biztos, hogy ezen pesti utasok egy jó része visszajön Kőszegre, amit mutatott az is, hogy igen tekintélyes százaléka az utasoknak érdeklődött az idgenforgalmi irodában a kőszegi lakások és nyaralóviszonyok iránt. Elsősorban a „villanegyedet“ a bérelhető villákat keresték.

De nemcsak szemeink örültek a látványnak, hanem füleinknek is alig akartunk hinni, amikor a vasuti állomás portása nagy büszkén jelezte „Közvetlen Kőszeg—Budapesti gyorsvonatba tessék beszállni második vágányon“. Azt a sok dicsérő jelzőt pedig, — amit Kőszeg szépségeiről meséltek egymásnak az utasok — hallani valóban nagy öröm volt.

A kőszegiek megállapitották, hogy Kőszegre nem a rokonok réme jött Urnapján, hanem valóban kirándulni, üdülni és hazánk kulturvárosait megismerni akaró modern pesti igazi uriemberek keresték fel városunkat.

Az Evang. Ifjusági Egyesület kiállitását ne mulassza el senki megnézni, mert fényes bizonysága ez, az ifjuság nemes és eredményekben gazdag lelkesedésének. Itt látszik meg, mire képes a fiatalságunk, ha kissé irányitva van, ha alkalma nyilik a szárnyai bontogatására; ha alkalom nyilik arra, hogy érdemes komoly közönség előtt a lelkét feltárja s a benne rejlő tehetségeket kissé megcsillogtathassa. Ez egy cseppnyi dicséret nem akar ez lenni, csak egy szerüen elismerése annak a sok felfelé törő, nemzeti értékét, képviselő hivatás és munkaszeretetének, valamivé lenni akarásnak, amiről az ifjuság megakarja győzni a kiállitás látogatóit. Bámulva áll meg az ember sorban minden asztalnál s magában azt kérdezi: „hát itt nem a kőszegi iparmüvészet remekei sorakoznak?“ A kiállitott szebbnél szebb dolgoknak nem csak az elgondolása, tervezése, de a kidolgozás is beszélő tanusága ifjuságunk müvészi izlésének s mindenre alkalmas voltának, rátermettségének. Fából, vasból, fémből, bőrből csupa szépség, izlés, derü, gyönyörüség az ami az asztalokra van rakva. Nagy jövő vár e tettrekész ifju magyarokra, de biztosan megállják a helyüket minden téren. Ha nem dolgoztunk velük, ha másként nem segithettük őket, legalább érdemesitsük őket arra, hogy nézzük meg mit csináltak!!

Jurisich Miklós 1532. augusztus 28-án a királynak jelentést irt a vár ostromáról. Ezt a jelentést Pohlmüller Ede volt főhadnagy özvegye szószerint lemásolta. A gót betükkel készült másolat valóságos mestermü, oly szépen vannak az egyes betük rajzolva, hogy készitőjének feltétlen dicséretére válik. Megtekinthető Róth Jenő könyvkereskedésében

A „Kőszegi ált. Temetkezési Segélyegyesület“ 2 elhalt tag után a 112. és 113. számu szelvényekre esedékes segélydijak beszedésére junius hó 5-én d. u. 1/2 2 órakor pénztári órát tart. Uj tagok 1/2 4 után felvétetnek.

* **Burettöltönyök**, jach kabátok, divatöltönyök, férfi és fiu joppar kabátok, nagy választékban kaphatók **Zerthofer Rezső** ruhaáruházában. **Gallertisztitás!**

* **Nehéz székelésben szenvedők,** akiknek az agyvértódulás a fejfájás és szivdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbelbajok teszik az életet nehézzé, igyanak reggel és este egynegyed pohár termé szetes **Ferenc József** keserüvizet Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a **Ferenc József** viz müt étek előtti és utáni időszakokban is nagy értékü hashajtónak bizonyul. A **Ferenc József** keserüviz gyógyszertárakban drogériákban és füszerüzletekben kapható.

A kőszegi gimnázium növendékeinek idei torna versenye. Vasárnap délután tartotta a kőszegi bencés gimnázium szokásos évzáró tornavizsgáját igen nagy érdeklődés mellett. A nagyszámu közönség a legnagyobb elismeréssel és tapssal jutalmazta a nagy munkát, melyet Szakmáry József testnevelési tanár kifejtett a szép egyenruhában felvonuló és mindvégig kitünő produkciókat mutató tanulóifjakkal. Nagyszerü látványt nyujtottak különösen a szabad gyakorlatok, labdagyakorlatok, buzogánygyakorlatok és talajtorna. Részletes beszámolót egyik legközelebbi számunkban hozunk.

* **Jóminőségü kész hajópalló** 4, 5, 6 m. hosszban, hihetetlen olcsó árban kapható a Dunántuli Erdőipari R. T.-nál Szombathelyen. Mielőtt szükségletét beszerzi okvetlenül kérjen árajánlatot.

FÜTERMÉS ELADÓ

1800 öl e Király-völgyben.

MEGBESZÉLÉS PALLISCH-U. 7. I. em.

KSE—ZTE 2:1. Bajnoki, biró Koch. Szenzácics győzelmet aratatott az elmult vasárnap bajnoki küzdelemben a KSE a bajnokaspiráns ZTE ellen. A győzelem minden tekintetben megérdemelt és éppen ezért nem lehet eléggé értékelni. A fiatal gárda nagyszerü küzdelemben a kemény zalaegerszegieket megérdemelten győzte le. Ettől a csapattól, ha összeszokik és állandóan lelkiismeretesen tréningel nagyon sokat várhatunk az őszi bajnoki évadban. Most fő a lelkiismeretes tréningelés.

Uszóversenyt rendezett a KSE, Urnapján a reáliskola uszodájában, melyre a Budapesti Testnevelési Felügyelőség leküldötte a főváros legjobb lenvente uszóit. Az országos viszonylatban is magas szinvonalon álló tudással rendelkező uszógárda nemcsak az uszó számokban, de különösen vizipolóban olyan iskolajátékot mutatott be, hogy a rossz idő miatt csekély számban megjelent közönség elragadtatását vivta ki. Igen nagy kár, hogy ép a tanintézetek és a többi ifjuság nem jelenhetett meg e bemutató propanganda versenyen. Tervbe vették a verseny megismétlését.

Fodrászok ma vasárnap már 5 órakor kinyitják üzleteiket.

A strandfürdő medrét kitisztitották. A strandfürdőt magat már e héten rendbe hozták és ma vasárnap délután megnyitják. A Gyöngyös vize 18 fok. Egyébként is már vigan fürödtek egész héten a Gyöngyösben. Természetesen a buffett és a söröző is megnyilik a mai napon.

A TESZ befejezte szervező munkáját Kőszegen és a kőszegi járásban. A TESZ kőszegi szervező munkáját 100%-os eredménnyel zárta le. Alig van Kőszegnek egy-két egyesülete s ezek is inkább formai akadályok miatt, amelyek ne léptek volna be Kőszegen a TESZ-be. Kőszegen a TESZ-be belépett tagegyesületek végleges névsora: Kőszegi Sport Egylet, Kőszegi Tüzoltó Egyesület, Kőszegi Kath. Legényegyesület, Kőszegi Kath. Kör, Kőszegfalvi Levente Egyesület, Kőszegi Betegházegyesület, Kőszegi Levente Egyesület, Concordia férfi dalárda, Zenepártoló Egyesület, Szinpártoló Egyesület, Katholikus Nőegylet, Evangelikus Nőegylet, Turista Egylet, Kereskedelmi Kör, Katholikus Bencésdiákok Kőszegi Egyesülete, Lővészegyesület. A járás belépett községei: Seregélyháza, Ludad, Pőse, Nagycsömöte, Kiscsömöte, Lukácsháza, Velem, Kőszegdoroszló, Czák, Kőszegszerdahely, Tömörd, Pusztacsó, Kőszegpaty, Nemescsó. Egyesületek, amelyek még be akarnak lépni, jelentkezzenek a TESZ kőszegi elnökénél vitéz Szabadváry Ferencnél.

Hivatalos rovat.

Nyilt árusitási üzletek záróráia e hó 29 én. A Kereskedelmi Kör elnökének felterjesztésére a m. kir. kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy Kőszegen 1932. május hó 29 érre eső vasárnapon, az összes nyilt árusitási üzletek a hetköznapokra megállapitott záróráig nyitva tarthatók. Az összes erdekeltek ez uton vegyék tudomásul.

4461—1932. sz. Közhirré teszem, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 130.765—1932. számu rendeletével megengedte, hogy f. évi május 8-tól, szeptember 11-ig bezárólag terjedő időbe eső vasárnapokon és Szent István király napján, a szódaviz gyártása és házhoz szállitása egész napon át végezhető legyen.

428—1932 sz. Kőszeg szab. kir. megyei város polgármestere közhirré teszem. hogy a m. kir. belügyminiszter 122. 400—1930 számu rendelete, amely megszüntette a korcsmai hitelt. ma is fennáll még. Felhivom az összes italmérési üzletek tulajdonosait, hogy amennyiben ez még eddig nem történt meg, az erre vonatkozó hirdetményt helyiségeikben függesszék ki és annak rendelkezéseit kivétel nélkül szigoruan tartsák be. Ugy a hirdetménynek kifüggesztését, mint pedig az abban foglalt rendelkezéseknek betartását az illetékes közegek ellen fogják őrizni és mindazokat, akik azt be nem tartják, vagy kijátszák, kihágás miatt fel fogják jelenteni.

4575—1932. sz. Közhirré teszem, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter rendelete szerint géperejü bérkocsi iparnak motorkerékpárral sem közhelyről, sem telephelyről gyakorlására iparengedélyt senki sem kaphat.

4441—1932. sz. Közhirré teszem, hogy a mező, kert és erdőgazdaságnak kiszámithatatlan károkat okozó cserebogarat mindenki tartozik birtokán irtani. Aki az irtást elmulasztja kihágást követ el és a hatósági irtás költségeinek viselésén kivül szigoru büntetést kap. Az irtás leghatásosabb módja kell, hogy most már annyira közismert legyen, hogy azt nem szükséges megismételnem.

Kiváló hirnevnek örvendő soltvadkerti fajboraimat mélyen leszállitott áron hozom forgalomba. — Olcsóbb a bor mint a szódaviz, mert

18 fill. 1 lt. 11%-os szesz tartalmu **bor**

kadarka v. fehér fejtett bor Soltvadkert állomásra kiszállitva és feladva. — Vasuti fuvar kb 4 fillér literenkint. Csakis 50 literen felüli rendelést fogadok el. Hordót dijmentesen adok kölcsön a szállitáshoz: Hordóm 30 napon belül bérmentve küldendő vissza Szétküldés utánvéttel. Egy pengő levélbélyeg ellenében küldök mintát a borból mintás dobozban, bérmentve. Boraim kellemes, édeskés izlatuak, nem savanyuak s tiszta zamatuak.

SZÉKELY FERENC

SOLTVADKERT, PESTMEGYE.

Öborok-ól külön árajánlattal szolgálok

Szekér József

cukrászdája

a Várköri polg. fiuiskola épületében.

Kitünő sütemények, cukorkák és fagylaltok.

Sütemény ujdonságok:

Jurisich-bomba, Szultándor, Janicsár, Jurisich-kocka.

Festék

Lakk Kence
Porolaj
Ecset- és kefeáru
Padló-viaszok
legolcsóbbak

KARDOS HENRIK
ÉS TÁRSA
festékszaküzletében, Kőszegen, Várkör 31. alatt kaphatók.

WILFINGER MIKLÓS
aranyozó és szobrászmester
KŐSZEG
Alapittatott 1861-ben.

Templomi berendezések, oltárok stb. készitése és javitása.
Aranyozott és szines facsillárok speciális készitője
Képkeretek:
szegletes ovál és köralakban Barock, Blondel, Florentin stb. minden nagyságban, széleségben és szinben a legegyszerübb és diszes kivitelben.
Naturkeretes függönytartók.
Az 1925-i soproni iparkiállitáson nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Takács Sándor
uriszabó
Kőszeg, Kossuth Lajos-u. 14.
Ruhák rendelésre a legujabb divat szerint készülnek.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazon jóbarátainknak és ismerőseinknek, kik felejthetetlen jó testvérünket, illetve sógorunkat és nagybátyánkat

Lauringer István

nyug. főszolgabirót utolsó utjára elkisérték, tájdalmunkat részvétükkel és virágokkal enyhitették, ezuton mond köszönetet

Kőszeg, 1932. május 26.

Lauringer család.

Első Magyar Nemez-, Posztó- és Fezgyár R. T. Kőszeg

Gyártmányok: kabát, konfektio, bokavédő, cipőbélés, nyereg és technikai nemezek, férfi és női szövetek, takarók, kendők

Export a világ minden országába.

---

6 havi részlet!

A mélyen tisztelt vásárló közönség szives tudomására adom, hogy 6 havi részletre vásárolhatja az alanti árukat, u. m.:

Férfi és női szöveteket, Greppe de Chine-ket, továbbá vásznakat, siffont, Damasztot, szines ágyhuzatokat, ingzefirt és gradlikat. Sezlont függönyt, ágy-garniturákat, és minden e szakmába vágó dolgokat.

Lengyel Dezső uri női **divatüzletében**
Kőszeg, Király-ut.

Hol kapni a legjobb
cukorkát, csokoládét, gyümölcsöt?

No persze, hogy a
Mátyásnál!

És hol van a Mátyás?
Azt mindenki tudja!

Dorner
tágas kerthelyiségében minden vasár- és ünnepnapon
cigányzene
hangversenyez.

özv. **Höffer Józsefné**
borbély- és fodrászterme
az Elite-kávéház mellett
a legolcsóbb!

Schröter Béla vendéglője
az „Arany Kereszthez"
Király-ut
(Honvéd-laktanyával szemben)
Kerthelyiség Tekepálya
Zene

Ne legyen saját zsebének ellensége.

Szerezze be mindenfajta
szappan-szükségletét
a termelőnél, a Freyberger Sándor-cég
Főtéri lerakatában, vagy a Kiállitáson.
A legjobb minőség dacára 15 év óta nem létező olcsó reklám-árak.

Pártolja a keresztény kisiparosokat és támogassa a Főtér 10 számu
készcipő-üzletet
Bármilyen uj cipő rendelést vagy javitást a legrövidebb idő alatt elkészitünk.

EMELETES VILLA
szép nagy parkban, panziónak, üdülőnek alkalmas, —
a TOMPEK-KERT a Müller-telep mellett, kertészet céljara, házteleknek is nagyon megfelel, ELADÓ.
Dr. KOPFSTEIN LIPÓT, ügyvéd.

FIGYELEM!

Értesitésére adom a n. é. közönségnek, hogy gépfonatok gyártását bevezettem. — Elvállalok:
ágybetétek
készitését és javitását fa és vaskeretben, továbbá keritésekhez szükséges
gépfonat, kézifonat és föhényrosták
gyártását bármely lyukbőségben.
Mielőtt ezirányu szükségleteit beszerezné, győződjön meg olcsó áraimról. Szives támogatást kér
Wiedemann Ferenc
lakatosmester
Kőszeg, Király-ut 20.

Kováts-szálló
Kőszeg, Kossuth Lajos-utca.
Szolid árak, tiszta szobák. Mindenkor a legnagyobb pontosság. Panzio. Menürendszer. Frissen csapolt sör balatonmelléki borok, társasebédek megegyezés szerint.
Turó Karcsi cigányzenekara hangversenyez.
Tisztelettel:
KOVÁTS ÖDÖN, vendéglős.

Építési anyagok
mész, cement, gipsz, tetőcserép, stukaturnád, szigetelő- és kátránylemez stb.

Tüzelő-anyagok
I-a kőszén,
Koksz,
Kőszén-brikett,
Bükk-, fenyő- és tölgyhasáb, kötegfa.

Retorta bükfaszén
a legolcsóbban házhoz szállit:

FRANKL LAJOS
UTÓDA
Kőszeg, Kossuth Lajos-u. 21.
Telefon 36.

Uj nőifodrász üzem Kőszegen
Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy
Kőszegen, Jurisich-tér 10
szám alatt
fióküzletet
nyitottam. Tartós hullámot 6 havi garanciával 16 P-ért.
Vizondolálás, ondolálás, hajvágás, hajmosás manicure.
Elsőrendü munka! Modern higienia! Olcsó árak!
Teljes tisztelettel
Csomós István.

Bükk-tüzifát
valamint tölgy—kőris—hárshasáb- és dorongfát, fenyőhasáb és gömbfát készpénz előleggel vásárolunk. Ajánlatok küldendők:
Kőszén-Fütőanyag Kereskedelmi és Ipari r. t. Budapest, V., Nádor-utca 18.

Általános tudnivalók a kőszegi ünnepségekről.

Saját érdekében olvassa el.

A rendezőség munkájának megkönnyitésére és a kőszegi Jurisich-ünnepségen a rend és fegyelem fenntartását előmozditja, ha alábbi, a rendezőség által kiadott tudnivalókat és utmutatásokat saját érdekében betartja.

*

Az állomáson megérkezéskor a felesleges torlódások elkerülése végett ne tartózkodjon egy percet se feleslegesen.

*

Mindenféle utmutatást az állomáson, valamint az utvonalon a karszallaggal ellátott rendezőktől tudhat meg.

*

A rendezőségnek központi irodája a Kőszegi Hitelszövetkezet helyiségében, a Főtéren van. (Telefon 27.)

*

A központi irodában szerezhető be mindenféle, az ünnepségre vonatkozó jegy. Itt adhatók le a panaszok, kaphat bármilyen utmutatást és ellátásra vonatkozó információt. Itt kaphatók a jegyek nemcsak a tábori misére és a Hősök Kapujának ünnepségére, hanem az opera-előadásra, kiállításokra, andalgói ünnepségekre stb.

*

Lacikonyhak (sör, szafaládé, virsli, kenyér) a következő helyeken állanak:

A városmajorban, a Kossuth Lajos-utcában, a Várkörön a Katholikus Legényegylet háza előtt, délután a vasuti állomáson, a Fekete-kert Deák Ferenc-utcai oldalán, délután a Várkörön az Elit-kávéház előtt és a Jurisich-vár belső udvarán.

*

A kőszegi vendéglőkben a következő érvényes árak vannak a mai napon:

Nagy menü 1.80 P, kis menü 1.20 P, vacsora 80 fillértől, nagy gulyás 80 f., kis gulyás 50 f., korsó sör 46 f., kis pohár sör 30 f., nagy fröccs 26 f., kis fröccs 16 f., zsemlye, kenyér 6 f., egy pár virsli tormával, kenyérrel a lacikonyhákon 50 f., vendéglőkben tormával vagy szafttal, kenyér nélkül 50 és 60 f., málna 30 f.

*

Ugy a tábor imisére, mint pedig a Hősök Kapujának ünnepségére csak belépőjeggyel lehet a kordonokat átlépni. Ülőhelyek, amennyiben még vannak, a főtéri központi irodában kaphatók. Állóhely-jegy mindkét ünnepségre a karszallagos rendezőknél kapható. A tábori mise pontos kezdete 9 ó. 55 p. A közönség helyeit már 9-kor foglalja el, hogy legkésőbb fél 10-ig mindenki helyén legyen. Állóhelyek a központi irodában is kaphatók. Az állóhelyek szine piros, fehér és zöld. Piros állóhelyekkel a Strucc-vendéglő melletti bejárón át, fehér állóhelyekkel a Szentháromság-szobortól jobbra és balra nyitott két bejárón át, zöld állóhelyekkel a Spanyik-ház melletti bejárón át foglalhatja el helyét a közönség. Ülőhelyek közönsége a Strucc és a Spanyik-ház bejáróin át foglalja el helyét. A tábori mise szinhelye csak a Főtér felől nyitott nagy bejárón át közelithető meg.

A Hősök Kapujának emlékünnepsége 11 órakor kezdődik, aki addig el nem helyezkedett, nem juthat az ünnepség szinhelyére. Ülőhelyek közönsége helyét csak Chernel-utcán át közelitheti meg. Piros állóhelyek Ege-utca és Pákh-ház melletti utcán át, a fehér és zöld állóhelyek Ege-utcán át és a Széchenyi György-utcán át (Mulató mellett) közelithetők meg. Jegyét mindenki hozza magával, mert különben nem jut az ünnepség szinhelyére. Állóhelyek ezen ünnepségre is ugy a főtéri irodában, mint minden rendezőnél kaphatók. Esetleg fennmaradt ülőhelyek iránt érdeklődni a központi irodánál lehet. Fontos, hogy a hősök emléke előtti diszmenet után, tehát a Kormányzó Ur Ő Főméltósága távozása után senki helyét el ne hagyja, mert az ünnepség ujabb koszoruk elhelyezésével folytatódik. Belvárosi lakók föltétlenül szerezzenek a központi irodában jegyeket, mert különben nem tudnak lakásukra visszajönni. A Hősök Kapuján át a közlekedés reggel 7 órától 1 óráig mindenki részére tilos.

Iparkiállitás szinhelye a Királyutca Laász-butorgyár épületében. Helytörténeti kiállitás szinhelye Jurisich-vár belső udvarán. Iskolák kiállitásának szinhelye Belváros Jurisich-tér, az Ipartestület székházában. Az összes kiállitások 1 pengős közös jeggyel tekinthetők meg. Jegyek minden kiállitás szinhelyén kaphatók és a központi irodában. Iparkiállitás szinhelyén büffé és cukrászda.

Egyéb kiállitás az evangelikus egyesület és a leányegylet közös kiállitása, az evangelikus elemi iskolában Gyöngyös-utca leánygimnázium mellett, belépőjegy nincs.

Zárda kiállitása, gimnázium cserkész kiállitása a zárda, illetve a gimnázium épületében.

Állandó orvos-inspekció a központi irodában. (Telefon: 27). Mentők a vörös zászlóval jelzett állomáshelyeken. A tábori mise szinhelye alatt mentőállomás a Wiedemann-kávéház előtt és a Városmajorban, a Hősök Kapujának ünnepsége alatt a Pontyos-házban és Kelcz Adelffy-utcában. Minden ház átjáró ház.

Vendéglőkben csak italt fogyasztó vendégek rövid ideig tartózkodjanak, adjanak helyet az étkezőknek. Kiszolgálás elleni vagy egyéb panaszok a központi irodában adhatók le.

Bárhonnan jövő tűzoltók Kampics-vendéglő, Sörkert és Bozzay-féle vendéglőkben nyernek csoportos ellátást.

Autóbuszok és autósok parkja a Sporttelep előtti Vásártéren. Felügyelet és lacikonyháról gondoskodtunk. Autók délelőtt csak a mellékutcákon át közlekedhetnek.

Bármilyen előre rendelt jegy a Központi irodában vehető át. Elszállásolásokról is a központi irodá, vagy a vasuti rendezőbizottság ad felvilágositást.

Vásároljunk kőszegi jubileumi emléktárgyakat. Jurisich-jelvényeket, Hősök Kapujával ékesitett, — Kőszegen gyártott — olcsó botokat, levelezőlapokat és egyéb emléktárgyakat. Az üzletek nyitva vannak. A Katholikus és Evangelikus Nőegylet sátraiban, és mindenhol máshol különböző emléktárgyak kaphatók.

Hirlapirók jegyeit és információkat a központi irodában kapják meg. Fotografusok jegyeket nem kaphatnak.!

Az iparkiállitáson rendkivül olcsó önköltségi árakon árusitanak a kiállitók. Használja ki a kedvező alkalmat!

Viseljünk a Jurisich-ünnepségeken Jurisich-jelvényeket, ezek a központi irodában és a sátrakban kaphatók. Ára 60 f. és 1 P.

Kőszegi utmutató, a végrehajtó bizottság által kiadott tájékoztató könyvecske kapható a rendezőknél és a központi irodában, valamint a könyvkereskedésekben. Ára 50 fillér.

A Hősök Kapujának ünnepsége alatt viselkedjünk a legnagyobb csendben és fegyelmezetten, gondoljunk arra, hogy ezen ünnepséget a rádió közvetitése révén az egész világ hallja.

Tűzijáték csak vasárnap este 8 és háromnegyed 9 között lesz megtartva.

A kőszegi fodrászok vasárnap már reggel 5 órakor kinyithatnak.

A Szombathely és vidéki közönséget kérjük, jöjjön át saját érdekében a korai vonatokkal! A 8 ó. 42-es vonattal érkező közönség a leggyorsabb tempóban helyezkedjen el a bevonulási utszakaszon.

Felkérjük nemcsak a kőszegi, hanem az ünnepségen résztvevő egész közönséget, saját érdekükben engedelmeskedjenek mindenhol a rendezőknek, hogy az ünnepség lefolyása méltó és minden tekintetben sikeres legyen.

Az egyes ünnepségek pontos kezdete: Kormányzó fogadása 9 órakor. Itt nagy közönség egész a vasuti hidig tartó részen nem vehet részt. Belváros már kora reggeltől le van zárva. A városháza előtti fogadtatáson nagy közönség nem vehet részt. Magyar ruhás leányok, akik nem tartoznak iskolákhoz ép ugy a magyar ruhás asszonyok is a belvárosi fogadtatáson vesznek részt, jelentkezzenek reggel háromnegyed nyolcra a Katholikus Kör helyiségeiben a rendezőnél.

Fogadtatás a városházán (a képviselőtestület és a küldöttségek) 9 óra 35. Résztvevők előzetesen kaptak jegyet, legkésőbb 9-kor ott legyenek a városházán. Fogadtatás után egy csoportba siessenek a tábori mise szinhelyére. A tábori mise kezdete 9 ó. 55. Honvédtiszti gyógyház felavatása zártkörü ünnepély. Nagy közönség nem vehet részt. 11 órakor Hősök Kapujának felavatása. Virágkorzó 2.30-kor. Iskolák felvonulása zenével az Andalgóhoz fél 4-kor. Az andalgói ünnepség kezdete 4 órakor. Belépődij 80 fillér. Toronyzene és tűzijáték. 8.20-tól. Opera előadás 9-kor.

Kőszegről visszafelé a vonatok indulnak: 15 óra 46-kor, 20 óra 36-kor és 22 óra 15-kor.

Karszallagos rendezők már Szombathelyen és a vasuti kocsikban adnak felvilágositásokat és belépőjegyeket.

Kőszegről ma,

vasárnap

éjjel is megy vonat

Szombathely felé:

ez a különvonat

pontban 11 órakor

(23 órakor) indul

a kőszegi pályaudvarról